

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Δ' ΤΑΞΙΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

18125
ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
B I O I

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Κορνήλιος Νέπωας, ούτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ προωνύμιον καὶ δλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 100/99 π.Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν "Αλπεων Γολατίᾳ. Ἡτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Po), ἀλλ' ἐν τίνι ἀχριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν. Κατ' ἄλλους πατρίς του ἦτο ἡ Hostilia (ἡ νῦν Ostiglia), κατ' ἄλλους τὸ Ticinum (ἡ νῦν Pavia). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 64 π.Χ. διέμενεν ἐν Ρώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὸν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἵππεων, ὀλλ' οὐδεμίαν ἥρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἴτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ο Νέπως κατώρθωσε να ἀσκήσῃ ἐνωρίς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἡτις προεψύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἡδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ρώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἡτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, δόστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ο Κορνήλιος Νέπωας φαίνεται, ὅτι ἔζησεν δλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π.Χ., ὁπότε συνετάγθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡτο τότε γέρων καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Νέπως συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ὁμιλίην ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἐτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἴκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἴστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἴστορικὸς μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτὴς ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων.

A) Ἀπολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικὰ (Chronicōn libri ἢ Chronica) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων γρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ἴταλικῆς ἴστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τούλαχιστον βιβλία, ἦτοι: συλλογὴ ἀνεκδότων (ἡθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθέατων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἵσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπως τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγγρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος του Τιμητεῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σωζόμενη ἐπιτομὴ (ἵδι. κατωτ. σελ. 7, Ρ 1.) δὲν πρέπει νὰ συγχέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινθεὶς βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐλληνιστικὴν ἰδίᾳ φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ἥρητρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἴστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἔξι τούλαχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανοτητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἐπραξεῖ μετὰ ἕνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπείρως μεγαλυτέρας κολλιτεγγυικῆς καὶ ἡγητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εύρυτέρας ἀνέσεως.

Ἐκ πάντων τούτων σφέζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἔξης :

B) Σ φζό μεν α ἔργα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὃν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅλως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σελευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὄποιον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὅρματο ἀπὸ τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπως εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ἐρώμῃ τὸν M.T. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὁλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότητας τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σωζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι η ἐπιτομὴ τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος η τέλος, οὐχὶ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἀλλού συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου Πρόβου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπείας, ὡς η τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Π η γ α ί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὅψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίην, τὸν Ξενοφῶντα γράψαντα τὸ Ἀγγησιάου ἐγκάμιον, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείνωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν ῥωμαϊκὴν ἴστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1).

‘Ο Νέπως ἵσως ἔλαβεν ὑπ' ὅψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὄποιούς ὅμως δὲν

* Ο Νέπως ἔκρινεν ἐπωφελές νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικήν δόμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατά τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἔξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινῶνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

ἀναφέρει, οἶον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὄποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἡδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς δὲ Νέπως εἶναι μέτριος ὡς ἴστορικὸς καὶ συγχάκις περιπίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον δημοσίευναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν ἁωματών ἴστορικῶν ἐπραγματεύθη ἴστορίαν ζένων ἔθνῶν.

‘Ως πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ δὲ Νέπως διηγεῖται ὅτι εἶχεν ἔδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ *

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius ad-
ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
ipse, ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacescivit semperque su-
perior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amissi-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide-
retur. interim Karthaginienses classe apud insulas Aegates a C. 3 243
Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere fi-
nem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. ille etsi flagra-
bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
triam exhaustam sumptibus diutus calamitates belli ferre non
posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum mo- 4
do res essent refectae, bellum renovare Romanosque armis per-
sequi, donicum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent.
hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
rediret: non enim suae esse virtutis arma a patria accepta ad-
versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.
Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθώριοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντί-
στοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἴστορικά γεγονότα.

- 2 At ille, ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 241/38 publican se habentem cognovit. namque diurnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in pari* pe-
 2 riculo fuerit Karthago, nisi cum deleta est. primo mercennarii mi-
 lites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum
 numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Africam, ip-
 3 sam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni
 perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetrar-
 4 runt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent,
 239 Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris
 238 Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent ar-
 matorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plu-
 res fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis
 Uticam atque Hippone, valentissima totius Africae, restituit
 5 patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propa-
 gavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum
 videretur multis annis fuisse.
- 3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 237 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lesrens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in ma-
 3 trimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamil-
 229 care occiso ille exercitui praeceps resque magnas gessit et princeps
 largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium eiusdem-
 221 que post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.
- 4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 224 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2 pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre meditaretur,
 nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans
 219 3 aduersus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro-
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1 247/183 quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisce ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo 2 congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3 Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut o- 2 215-205 mittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma 192 conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- 2 ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frusta fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interioribus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique 3 cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina 237 res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra 4 proficisci. id cum libenter accepisset atque ab eo petere coepisset ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiuran- 5 dum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru- 6

denter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'.

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatui omni praefuit. hoc quoque imperfecto exercitus summan imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice 2 comprobatum est. sic Hannibal, minor quinque et viginti annis natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, 3 tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium 218 in Italiam secum duxit. *ut* saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi vicatum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpicos conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, 4 qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

4 Conflixerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione con-

218 sulte eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures 217 3 Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc *in* itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequo bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumenum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in 216 4 Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Pau- 216 lum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. 217 Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.

5 Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in

propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies cas- 211
 tra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dic-
 tator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum 2 217
 angustiis noctu sine ullo detimento exercitus se expedivit Fa-
 bioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta
 nocte sarmenta in cornibus iuvencorum deligata incendit eius-
 que generis multitudinem magnam dispalatam immisit, quo re-
 pentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romano-
 rum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem ges- 3
 tam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum e-
 quitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proeli-
 um fugavit. Ti Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lu- 212
 canis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Mar-
 cellum, quinques consulem, apud Venusiam pari modo interfe- 208
 cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
 erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu
 in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post
 Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit ad- 6 203
 versus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud 202
 Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat.
 cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesen- 2
 tiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur.
 inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id
 factum paucis diebus apud Zamam cum eodem conflixit; pul- 3 202
 sus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum per-
 venit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac
 fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt 4
 ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumeti
 reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos
 contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien- 7
 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihil setius exer- 201
 citui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago, fra-
 ter eius], usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim 2 200
 magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gratuitum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque fratrem eius Magonem.

4 hoc responso Karthaginenses cognito Hannibalem domum et
 199 Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam supererset, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam]
 196 M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae cum comprehendenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudicarunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L.
 193 Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginenses ad bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat ut cum exercitibus in Italiam proficiseretur. huc Magonem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum solvissent naves ac vela ventis dedisset, Hannibal ad Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est: namque alii naufragio, alli a servulis ipsius interfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in gerendo bello consiliis eius parere voluisse, quam in suscipiendo instituerat,
 191 propius Tiberi quam in Thermopylis de summa imperii dimi-

casset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat 4 in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. *in* quo cum multitudine adversariorum 190 sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidi autem vir omnium cal- 2 lidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. 3 amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo Diana, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem inductis statuas aeneas, quas secum portabat, omni sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum mag- 4 na cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret *sua* secumque duceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illusis Cretensi- 10 bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis 2 opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et 184 mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Ro- 3 manorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. ad hunc interficiundum tales iniit rationem. classe paucis die- 4 bus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo fac- 5 turus erat navale proelium, classiariorum convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul- 6

titidine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
11 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
3 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit, nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius *rei* etsi causam mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
4 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis praecepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petuit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
5 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, conici copta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
7 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent, atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
2 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatu detulit. patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
3 haberet sibique dederet. his Prusia negare ausus non est; illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facilè

inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. 4
huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum 5
celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit

183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, an- 13
no acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non con-
venit. namque Atticus M Claudio Marcello Q. Fabio Labeone con-
sulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L 183
Aemilio Paulo Cn Baebio Tamphilo Sulpicius autem Blitho P. 2
Cornelio Cethego M Baebio Tamphilo. atque hic tantus vir tan-
tisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque 182
aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios 181
de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belli gesta multi 3
memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fue-
runt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et So-
sylus Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum 189
Graecarum usus est doctore. 4

C A T O

- 234/149 1 M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
 217 2 coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque.
 214 3 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
 207 4 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has-
 204 5 drubal, frater Hannibal. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo per-
 199 6 petua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore
 198 7 tempore ex Africa decedens Q. Ennium poëtam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardi-
 niensem triumphum.
- 199 2 Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi
 194 3 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia de-
 pellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit,
 cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re ira-
 184 4 tus senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertisit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum
 3 incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adulescentia, rei publicae causa suspicere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimen-
 4 tum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
- 3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et proba-
 2 bilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem, pri-
mus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Ori-
genes viderur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt 4
dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispaniisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

150

A T T I C U S

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1 generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligenter et, ut tum erant tempora, 2 diti in primisque studio litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet filium eruditivit. erat autem in pueri praeter docilitatem ingenii 3 summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed atiam excellenter pronuntiaret. qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendebat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. 4 itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero, quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinita- 2 tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfactus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque imperfecto Sulpicio postea- 2 quam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque

88

87

sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offendiceret, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adulescentem Marianum hostem iudicatum iuvit opibus suis, cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiaris, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius conditionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimus Athenis appellatur.

3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.

4
5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opinor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni-

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio esetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque geri e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit., iudicium nullum habuit. mulitorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut nemimen in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtainere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere noluissest, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitatis serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi-

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui videarent.

13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videoas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam non nullis leve visum iri putem, cum in primis laetus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuiimus.

14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anagnosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos 3 habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione meriti solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2 cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae pro- curationem

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, 16 quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne fra- 2 ter quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt in- 3 dicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum tempo- rum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, muta- 4 tionibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divi- nationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam extulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficilimum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatum in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudi Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquid cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit, poetiken quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit, ita, ut sub singularum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinque versibus descripserit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.

19 *Haec* hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos

cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim 3 prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico 4 neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusila nato, privigno suo despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiariatem reddidit frequentiorem. quamquam ante haec spon- 20 salia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scribebat, quid ageret, in primis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes 2 minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scribebat, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestione poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretri in Capitolio, ab Romulo 3 constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4 Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiorum facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare 5 poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complessisset 21 atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisse, nactus 2

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeter quam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeum. hos ut venisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorebare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius tacitura sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuissest, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit, itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula 32 4 ut ipse praescriperat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφαλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συγγάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ δόνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἡδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἢν οὗτοι ἦδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὐ γενομένου, οὐ ἔνεκα, δηλ τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco, ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπολοι στρατὸι ὡχυρωμένοι ἔκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio...superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. e s s e· serviundum=serviendum. 'Εξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit, quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t... ita ut...] εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὡστε) νά... Το ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκείμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δεξιῶσιν ὅτι ἡτιήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ἴδιότητος cum... negaret] se compōsitum (e s s e). nisi] = si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐπέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ. ille et sui). ut... (dixerit)] ὥστε... εἰπεν· ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta.. ferocia, ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum, διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.—potius... quam rediret] = quam ut. cum tanto flagitio] δηλοῦ τρόπον. domum] οἴκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ ρ. dixit. (εἰπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἵδιον τοῦ χαρακτῆρός του. pertinaciae] δοτική. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγώτερον σκληροὺς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἥλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). extermi] ἀντίθ. τοῦ intestini mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ «ἀσπονδος» οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (προκμ. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἡσαν "Ιβηρες, Γαλάται, Λίγυες, "Ελληνες, erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύῃ.

3. quibus (ἀφαιρ.) = his a u t e m. etiam] καί, ἔτι.. ut.. petie-rint] ὥστε ἐξήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατὸν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπο-

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καὶ. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἡσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 8000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ὁ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multiç annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ίδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Υπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις εκ δηλοῦ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὔτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = u t eo, ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. εοque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ἰδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Homilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλούς Ισπανικούς λαούς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] (= primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὄποιος... largitione] αἱ γεννατοδωρίαι αὗται προήρχοντο ἐξ Ισπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] ἀφαιρετικαὶ δργανικαὶ. viris] ἐξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἀνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8 ἔτη μετὰ τὴν ἀφιξίν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὅν λέγεται ὅτι συγγάκις τὰ ἀνέτρεψεν ὡς λεοντίδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἀριανοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμ. concitasse] = concitavisse ἔνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ἀριανῶν καὶ τοῦ ὄφου, τὸν ἵποιον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμ. assiduis] περὶ τούτου ἴδ. Ἀνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ obtestationibus.

ΑΝΝΙΒΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. id. Ἀμίλχ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus.. superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις διφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἡ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ. antecedat] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestituisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἔὰν ἦτο ἐνεστῶς τῆς δριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = ἔὰν δὲ δέν... domi] οἴκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἀννωνος κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἀννίβαν ἀνευ βοηθείας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἥδυνατο νὰ καταβάλῃ τοὺς Ἀριανούς.

3 hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἵδι. Ἀμίλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε.. παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἢ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι ...) destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἦδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἔξεγείρων τοὺς ἔχθρούς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εὑρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διά τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε.. ἐπεχείρησε

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... feceissent comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἤθιον... ἐπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ηθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτὸν εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὡσεὶ: συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ αἴτιον alia atque antea] ὅτι δηλ συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους sentiret] ἐφόρονται. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἀφιξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ὄχημα τῆς ὅλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμ.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅτον προηγεῖται τὸ εdiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὅντος ἔμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἂτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ. ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα = (profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἱκεσίας καὶ τὰς θυσίας) ἵδι. Πίνακα ἴστορικὸν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c... con-

ficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἵδ. Λεξιλ. λ. quaero. vellemme] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = ἐὰν ἤθελον. in castra] = ab bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καὶ... ἥρχισα. ab eo] ἵδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν δρκίζομεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = cooperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὅστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἴμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικῶν διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμέυει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάρη τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἵδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς]).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἔγινεν ἔλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum] = post mortem. ἵδε Ἀμίλκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἡτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρετικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὅλων τμῆμα. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῦ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὖ ἐνεκα. is] καθ' ἔλξιν

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). *hodie*] (ἀκόμη) σήμερον. *prohibere*] ἐνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἐνν. viā. *repere*] τὸ δῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. *copies*] ἀνεκάρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππους, πάντας παλαιμάχους. 'Πελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῷα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italianumque] τὸ que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἀν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντική. Scipione] Ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν 'Ροδανὸν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εύρισκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ ποταμοῦ. *pepulerat*] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ 'Ρωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίνινον, μεθ' ἦν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσε τὴν μνημονευομένην πόλιν. *decernit... dimittit*] ἴστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. *manum*] ἰδ. Λεξ. ὁ. *consero. utrosque*] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πλη. θυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). *per Ligures*] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. *hoc in itinere*] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ "Αρηνού καὶ" Ἀνσερος (νῦν S e r c h i o). *ut*] ἐξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. *dextro*] ἐνν. *oculo. aequae*] ἐνν. atque sinistro. *iusus sit*] ἐχρησιμοποίησε, ἰδ. 'Αμ. 1,5. *quā*] = et eā. *lecticā* ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. *post*] ἐπίρρ. *praetorem*] (ἐνν. o c c i d i t) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλεὶς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὁμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ δῇ κατέχων τὰς στενὰς διόδους (πρῳ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). *cum delecta manu*] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. *hinc*] ἐδὼ ἀκριβῶς θὰ ἐπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. *utrius-*

que] ἔκατέρου, δῆλος ἀμφοτέρων. exercitus] αὐτός. πληθυντ. uno proelio [δῆλος apud Cannas ή Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καὶ) μεταξύ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnatā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνίωνος (νῦν Τενερόνε). 'Ο Ἀννίβας διαβάζει τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἡτοι δύο περίους ὠρῶν ὄδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιον του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμ. Hannibal. locorum angustiis] ίδ. Ἀμίλχ. 2,4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit ἐξηπάτησεν (ἐκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] ίδ. Λεξιλ. obdūco. incendit... immisit...) κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit.. eiusque generis] δῆλος. iuvencorum ἔχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δῆλος. castrorum. ut...nemo sit ausus] ὕστε... οὐδεὶς ἐτέλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατωρικῆς ἔξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἔξαίρεσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ τεθῇ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπόλον ὁ Ἀννίβας, δῆλος. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inducit et sustulit] induxit et sustulit. quinquiens] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ τεθῇ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὕπατον ὅντα). pari modo] ὁμοίως, δῆλος. in insidiias inducunt.

4. longum est] θὰ ἔτο μακρὸν (= longum esset «μακρὸν ἀν εἴη »). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = ut e x e o... possit. quantus ille fuerit] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = δόποσον μέγας... ὑπῆρξε. quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). aduersus eum] (ἡ πέντε ναντι αὐτοῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δῆλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅλως, διότι ὁ 'Αννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἥττας καὶ ιδίᾳ παρὰ τὴν Νῷλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὕπτιον α' πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦ μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἐλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ 'Αννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ 'Αφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δῆλ. S c i p i o n e. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = ut e o ἵνα... congrederetur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ιδὲ Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto· ιδ. 'Αμιλχ. 1,2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὅχι μακρὰν τῆς Σίκουης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἦτοι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ᾠωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἡ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαῖα, διότι ὅρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta] = 444000 μέτρα] ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). 'Ο ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s ἀλλὰ τούτους. effūgit] προκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν 'Αδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Suplicii (et) C. Aurelii.

2. his...magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his c o n s u l i b u s . qui (ut i i) agerent... donarent... peterent = ἵνα οὗτοι... cum iis] δηλ. Karthaginiensibus : cum iis καὶ οὐχὶ se-cum, διότι οἱ πρέσβεις ὅμιλοιν ἔξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ὑδιον λογαριασμόν· πρόβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. δργαν. 1. Τοῦτο ἥπτο ἔνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque R o m a n u m. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως) = ἐν Φρεγέλλαις. essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = legatis Karthaginiensibus (δοτ. 1. ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ὑδὲ 'Αμ. 3,1. quo loco rogarent, futuros] ἥπτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἔξαγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι οἱ Κ... εἰχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἡ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἰκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. hue] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ως. 'Η σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π. X.-199 π. X. = 22 έτη) περὶ τοῦ rex ὁδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ. Romae] ἐν 'Ρώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ὑδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καὶ... (ὑδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= ut εα ἵνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (= ut εα) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἔξ οὗ προέρχεται τι. esset] (ἵνα) ὑπάρχῃ. ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὅντων). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς 'Ρώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatis) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μτχ. προκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερουνδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἡ causā δηλοῖ τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam.... daretur] πρὶν ἥ... δοθῆ. senatus daretur] ίδ. Λεξιλ. ὁ. do. ascendet] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἡ nuntiatā. Tὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehendenderent] = eius generis ut (ἵνα) eae comprehendenderent. si possent consequi] (ἐνν. εὐμ), ἐὰν θὰ ἡδύνατο νὰ προφθάσουν (αὔτον). publicarunt] (πρκμ.) = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ίδ. 'Αττ. 22, 3. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] εἰ ποτε (ἀν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ἶσως ὅτι θά... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. 'Ο Αννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν 'Αντίοχον ὅτι ἔχειάζοντο μόνον 10.000 πεζοί, 1000 ἵππεις καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eadem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· ὅθεν ἐρήμην. illi] δόνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periisse (ὁ. pereo). a servulisi] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἡ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ιδίων αὐτοῦ. imperfectum] ἐνν. esse. 'Εξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt, ίδ. Λεξιλόγ. λ. relinquon.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἐνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis eius]. 'Ο Αννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ 'Ρωμαῖοι ἐντὸς τῆς 'Ιταλίας. eius] τοῦ 'Αννίβα. insti-tuerat] (συμπλήρ. παρετε consiliis). 'Ο Αντίοχος εἴτε ἀλλοθεν πεισθεὶς εἴτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ 'Αννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν 'Ελλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ 'Ακιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἴτιατικῆς) = propius Romae (δοτ.) δηλ. εἰς τὴν 'Ιταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. 'Ο ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εύρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. δογχαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἔνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ροδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἡττηθεὶς παρὰ τὸ ὅρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ὄλλων ὅρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μή (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. sui] ίδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα· ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἡδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδὴ pecunia. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὥλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus. principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐπέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφότερα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὅρθοτ. se=ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἥτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illusis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecunia. Poenus] ἐπέθη τὸ ἑθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ώς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ώς οἱ Κρῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροιμίαν « πρὸς Κρῆτα κρητίζειν ». pervenit] παρκυ. exacuit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἐπραξε) δύνανται καὶ παραλειφθῆ πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἢ ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (=Prusiae). παρατ. ἀποπείρας = προσπάθει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλατατος. utrobique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et ea re igitur. quem] = q u i a ἢ n a m eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἤθελεν ἔρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἡ πρόθεσις ad δηλοῦ σκοπόν. classe] ἵδε 'Αμίλκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς δλίγων ἡμερῶν. erant decreturi) ἔμελλον νά... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρω. Eu m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ως, ὅσον τὸ δυνατόν, πλειστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habent. consecuturos] ἐνν. esse. 'Η σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classia r i o s) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse 'Η σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. 'Η σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἵδε 4,2 quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἵδε 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistulā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ δὲ solvo ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαὶ, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαῖ, οὖσαι πινακίδαι κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ ταυνίας (linum) διασταυρουμένης, ἡς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ = πράγματα τοιαῦτα, ὥστε... eum] τὸν Εὐμένην. cuius r e i] ἡ ὀνομαστ. quae r e s. neque reperiebat] ἀλλὰ δὲν ἀνεύρισκε (χωρὶς δῆμως νά...).

4. Hannibal is] γεν. ὑποκειμενική. universi] ἵδε 10,5 : omnes. quorum] = horum a u t e m . fuga] ἀφαιρ. δργαν. praesidia] = castra nautica (ἵδε κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coepta sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νὰ ῥίπτωνται ἡρχισαν. 'Ο τύπος coeptus sum τίθεται, ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. ἔχῃ (ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta] = cum iacerentur, ἐνῷ ἐρρίποντο. neque... poterat] ἀλλὰ δέν... ἦτο δυνατόν. quare... fieret] διὰ τί... intellēgi] (ἀπροσώπως). Πρέπει ἐκ τοῦ pugnantibus νὰ νοηθῇ τὸ a pugnantibus.

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ψλῆς. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἔπρεπεν, ὥφειλεν νά... ἵδε 9,1 : conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο ter g a.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος· ἵδε 10,4: superabatur. arma] = exercitum. 'Η λέξις ἐτέθη ἐπιτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἔχθροῦ ὡχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευὴν. alias] ἐπίρρ. pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classarios· ἵδε 10,5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον. 12.

1. dum geruntur] ἐνῷ χρόνῳ ἐπράττοντο. accidit] πρκμ. legati] ἀναμφιβόλως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου, ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae] = ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ..· consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Prussiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] =cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἰχον σταλῆ μὲν ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.) ὑποκείμ. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἀνεύ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννιβαν, καίπερ ὅντα γέροντα καὶ ἔξοριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] q u i p r e qui διύτι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἔαυτῶν ἔχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἔχθρὸν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἔαυτῷ (τῷ Προυσίᾳ). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibique] =sed Romanis. Tὸ que =ἀλλά. dederet] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ =utque sibi (=legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως =νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postularent. recusavit] κατ' ἄλλους δύως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἵκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (=ut fieret). a se] ποιητ. αἴτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἥτο. ipsi] =l e g a t i. comprehendenderent] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὑθέος λόγου. 'Ο εὐθὺς λόγος: comprehendite, si potestis. inventuros] (e s s e). Tὸ ὑποκείμ. eos ἢ (illos). Tὸ locum...inventuros ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου dixit. 'Ο Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής, in castello] τοῦτο ὡνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον: ἵδε 10, 6 : praemio. exitus] αἴτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτὰ ὑπογείους ἔξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui). ἴδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲν τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἔκτάκτως. qui] =e t i s, t u n c i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] =Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν =ἄρα γε, ἔάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἵδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. s e] ὑποκ. τοῦ peti. 'Ετέθη ἐν ἀρχῇ, διύτι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἥτο δυνατὸν αὐτὸς νά... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά...). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. 'Ο πληθυντ. ἐτέθη, διύτι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἔξεδηλώθη. secum] μεθ' ἔαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφε-

ρεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = 'Iδ. consuesco

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquievit] δηλ. morte
 (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). sept-
 tuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3
 καὶ Hm 3,1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν
 63 ἐτῶν. mortuum] ἐνν. e u m esse... in annali suo] ἐνν. lib r o.
 Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ιστορίαν
 τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ἰδὲ β. Ἀττικοῦ 18,1.
 2) scriptum] ἵδε 8,2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἔρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο... καίπερ ὃν. nonnihil] ἀρκετά πολὺ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικήν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius]=Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτική. ex eis] ἐκ τούτων, duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. cum Hannibale. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγοροῦ.

4.

KATΩΝ

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo]=ortus ἦ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adulescentulus] νεώτατος (ὅν). in Sabinis] = in fineibus Sabinorum ἦ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἵδε καὶ 11,4 : in concursu. censuraque] = et in censorā. ut] ὥσπερ. in foroque] τὸ-que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro· πρβλ. 'Ann. 3,4 : Italianumque. esse] =versari νὰ εῖναι, νὰ διατρέβῃ (ἀ- σκούμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ἴδιότητος (ἰδὲ Ἀρίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὅν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-

κία αὕτη ἡτο νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consilibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (δύτων)... ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σῆνην εἶναι γνωστοτέραν ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἔξουσίας (204 π.Χ.). cum quo] = quocum, cum e o t a m e n. pro] ἀναλόγως πρός. perpetua... vitā] ἀφαιρ. χρον. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάριον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκυπίων δὲν ἤγάπα, καὶ τοῦ ὄποιου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) ἀντὶ plebis (οὗ ἡ ὄνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles qurules καὶ δύο aediles plebei (γεν. ἡ (κατὰ συνάρτεσιν τοῦ plebei] plebi).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγὸς (ἄν). ex qua] σύνδεσον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. R o m a m). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἀφίξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ρώμην ὥφειλετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἡ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ο Ἐννίος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ρωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὀραῖον. quam] ἡ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέσθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ίδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = potsquam nauctus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατίας αὐτοῦ (ιδὲ καὶ 2,2 : consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν ἐξ ἣς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὃσον ὁ νόμος ἐπέτρεψε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = s e d non (ἀλλὰ δέν). per senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἢτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua-

ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντὶ δῆλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentia... iure) ἀφαιρ. δργαν. in urbe] κατ' ἔξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ρώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ιεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ.ε. τῆς προαυτοκρατορικῆς Ρώμης). severe praefuit] δύθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius· ίδε 1, 1. in... nobiles] ἔξεδίωξέ τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῷ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τούναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφήν. in] ἐναντίον. animadverit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = ut eā r.e. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἔξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναί πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βιαζόταν γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον· λέγεται δτὶ 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήρθη καὶ τοσάκις ἥθωράθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμία... ἀλλὰ τούναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς δλα. singulari industriā] ἀφαιρ. ίδιότητος. et-et-et-et-et-] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἔξ ἐλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura (περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφέζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus]= iuris periti simum. Διέπρεψεν ὡς δικαινικὸς ᾧτωρ. imperator] στρατηγός. Ο Κάτων ὑπατος ὅν ἐκυρίευσε μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἐλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος (ιδε καὶ Hn 8,3 : Thermopylis). probabilis orator] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἦτο ᾧτωρ δόκιμος, ἀξιος ἐκτιμή-

σεως. cupidissimus litterarum] (γενικὴ ἀντικειμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρχετὰ γέρων, γέρων πως. 'Ο Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἔθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἡθη. possit] ἀντὶ posset. 'Εδῶ δὲ ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερεύουσας προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. 'Ως ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, εἰς δὲ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. Διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἡρεύησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἔκατὸν πεντήκοντα λόγους ὁρτορικούς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειῶδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἔξεφώνησης πολιτικούς καὶ δικανικούς λόγους, ὃν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. historias] ἴστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἐνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». 'Εκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἢτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἕδρουσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἴστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἴστορικὸν ἔργον, ὀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἀξιον λόγου δημιουργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἡθωθῆ, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δή. non nominavit] ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit). ἀναφέρεται εἰς πᾶν

δ, τι ήτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κτλ.) admiranda] ἄξια θαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶν παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὅρους ἐξ ἀλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. librīs.

5.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῦ τὴν ἀπωτέρων καταγωγήν. Ἰσχυρίζοντο δτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἥδηνατο νὰ γίνη συγκλητικός, ἐὰν ἦθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἴδε 'Ανν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχήν του. filium erudivit] δηλ. erudiendum curavit (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).).

3. erat in puerō] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν δὲ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικείμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavitas oris (ὀνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον ἀποτέλεσμα τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clarius... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ) ἥδηνατο νὰ ὑποφέρωσι...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ δὲ υἱὸς τοῦ δινομαστοῦ στρατηγοῦ Γατίου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi. fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vita. adulescentulus] νεανίας (23 ἔτῶν). plebēi tribunus] (ὁν) δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei id. Κάτων. 1,3. namque] αἵτιοιογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἵτιοιογική, ἐπειδή... cum] χρον. ἐν Ṗ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον ἥδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ρωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ

τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν 'Α τ τι κός. iuvit] ἡ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν. patriae. Παράθεσις μὲν ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] οὗ = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἐνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ δργάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ πε εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. εἰς τὴν Ἡπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita... ut... esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἶναι.

4. adulescentulo] οὐσ. opibus... inopiam (λογοπαίγνιον)] διὰ τῶν χρημάτων αὐτοῦ τὴν ἀχρηματίαν τῶν Ἀθηναίων. cum] = ὅσακις, ἐάν. eius] δηλ. versurae facienda. se interposuit] παρενθελήθη. atque ita] καὶ οὕτως. acceperit] (πρκμ. ὑποτ.) ἐδέχθη. quam dictum esset] ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν τῆς ἐγκλίσεως καὶ διότι δηλοῦ ἀδριστόν τι = ἡ ὄσον (ἐκάστοτε) ὁρίζετο ἡ ἀπόδοσις τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη. ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ιδίων χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ δργάνου = indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] = multiplicando (ἀφαιρ. δργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. 'Ο κανονικὸς τόκος ἡτο τότε 1% τὸν μῆνα (ἡτο 12% ἐτησίως)].

6. alia] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἔκαστον. seni ἀντὶ sex ἔξ. Athenis] (ἀφαιρ. τοπ.) ἐν Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1, hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo] = e o i g i t u r. honores quos possent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατὰς τιμάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ἡθική. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, statua s. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποιὸν Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἀγνωστον. "Ισως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ

-εῖχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. το πική. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοούμένου est ἡ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] ὅτι δῆλ. in ea... urbe] = in tali urbe (δῆλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in eā... esset = ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐν ᾧ ἥδρευεν ἡ παγκόσιος ἔξουσία. orbis terrarum] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πόλιν ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium. eandem] δῆλ. urbem. Ἀντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. 'H ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρχε τυχαία καὶ προσωρινή, διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς παρέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc (ἐνν. est ἡ fuit) specimen prudentiae ὅτι δῆλ. contulisset] ἵδ. confero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā ἵδε 17, 3. omnes] ἡ omnibus (δοτ.) unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus ἵδε καὶ 2,3: carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consuli-
bus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ
dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόθου των ἐκ τῆς ἀπουσίας
αὔτου.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ἵδιότητος. cuius] = sed eius ἀλλὰ τού-
του. ut] 'H σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre
posset (ἥδυνατο) ad summan senectutem (δῆλ. Caecili) sine of-
fensione (ἐνν. huius γεν. ἀντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem
(= etsi eum). posset] ἐπέθη ὑποτακτ., διότι ἔξαρτᾶται ἐξ ἄλλης
ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὅργαν. adoptavit] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58
π.Χ.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante
— sestertium] ἵδ. Λεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δῆλ. τοῦ ῥήτορος. easque]

(= καὶ μάλιστα· κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον τὸν γάμον. conciliarat] = conciliaverat. cum quo] ἀντὶ quoem. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσάπως) = νὰ κρίνῃ (νὰ ἰδῃ) τις. possit] ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἵσχε καὶ ὅτε ἔγραψεν ὁ συγγραφεὺς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, (πρὸς τούτους). iis temporibus] δῆλ. ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ.) = νὰ κατανοηθῇ, νὰ κατανοησῃ τις. inter quos] δῆλ. inter eos, inter quos μεταξὺ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τόσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξῃς. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ 'Αττικός). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δῆλ. cīlibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δῆλ. fluctibus) Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἔχουτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. cum] εὶς καὶ (= quamvis). capi... geri] = ἀπόκτησις... διαχειρίσις. more maiorum] ἐντίμως (ως οἱ παλαιότεροι), ἀνευ δῆλ. τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτική, διότι δῆλοι τὸ ὑποκευματικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἀνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (διπροσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσω... ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὅφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐνταῦθα δῆλοι τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογική).

3. praes - manceps] δι μισθωτὴς ἡ ἐργολάβος (manceps) ὥφειλε νὰ καταβάλῃ χρηματικήν τινα ἐγγύησιν ἡ τούλαχιστον νὰ παράσχῃ ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιτώρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἡσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα χρολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδένες ἡθέλησε. Cicerone]. 'Ο Κόιντος Κικέρων (ἰδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π.Χ. διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας 'Ασίας. cum] ἀν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἡρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἡπειρήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἔνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἴσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] δτι ἀπεδίδετο, ἐγίνετο, ὠφείλετο.

Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... δλιγάτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαικὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἀν καὶ (=quamvis). illo] β' ὅρος συγκρ.=quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῦ ἴσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὔμαρῶς κατέκησε (εἰχεν ὁ ραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio—silva] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου = domus. salis—sumptūs] γεν. διαιρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familia... optima] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀριστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὡραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πυλυτελείας. utilitate - forma] ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m est in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset

τοιοῦτος, ὥστε νὰ μή... utrumque horum] δῆλος. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφήν. artifices] ἐνν. in ea erant.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἰναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἔθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμετοῦ concup). a plurimis συμπληρ. fieri τ.ἔ. concupisci. videoas] ὑποτακτ. δυνητική. 'Ἐπὶ ἀօρίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (=ἴδιον) continentis (=ἐγκρατοῦς). iudustriā] ἀφαιρ. pretio,] (ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. al i q u i d non mediocris] = magnae. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτικῶς ἀνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἶκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus - sumptuosus] συμπλήρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὑρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ ὄποιον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. quamquam] μὲν ὑποτακτικὴν δὲν εἰναι κλασσικόν. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητική = putare possum. cum] μολονότι. laetus] = splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἐνν. sesterterium=3000 σηστερτίων (ἰδ. Λεξιλόγ.). expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος (ἰδ. Λεξιλόγ. λ. expendo). sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονός τοῦτο. audītum] ἔξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] — ἔξ ιδίας ἀντιλήψεως· (ἰδ. Λεξιλ. cognosco). praedicamus — interfuiimus] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δῆλος. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἰδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Eἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δῆλος τὸ ἐπόμενον quam anagnosten = p r a e t e r anagnosten. nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τούλάχιστον. aliquā] οὐχὶ ullā, διότι τὸ non umquam sine ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι τοῦ). cenatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum]=tales ut eorum. abhorre rent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικήν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ m o r i b u s . eum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἐνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀρίστων=ἄστε...— in sestertio viciens]=in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens]=in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat]=solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. iu utrāque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἔξοχικας οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ἐρωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καὶ, eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditūs. urbanis] δηλ. τῆς Ἐρωμῆς. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἀτινα οὔτος ἐξεμίσθου. 'Ο Αττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἡπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Αττικὸν σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). 'Εκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Αττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ἴδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ἐρωμαῖους.

Κεφάλαιον 15.

1. pari] ἐνν. in alio. itaque]=et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἴτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur=si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἀνεύ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμ. τοῦ polliceri. Tίθεται ἡ ὑποτακτική, διότι quod =tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἔάν τι, ὁσάκις τι. adnusset] ἡ ὑποτακτική δηλοῖ τὸ ἀδριστὸν καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... cura] ἀφαιρ. τῆς ἴδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμ. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικει. sui = τὴν γνώ-

μην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δῆλον τὴν ὑπόληψίν του. qua] δῆλον existimatione (βέβαιος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ίδε, 6.5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis ίδε 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. intentiā — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμ. ἐνν. eum (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέος (ὄν). Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἔτῶν, ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἔτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος, ὅμοιως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἔτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἔτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικὴ) δῆλον τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὀμηλίκων. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφάνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἀττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρῳ. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε.. ὑπῆρξε.

3. ei rei] δῆλον. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἀπερὶ ἐπιγράφονται de amicitiā (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]. Ἡ «συναγωγὴ» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσάθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vita Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἦτοι διάλογον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφεισῶν). quae] δῆλον. volumina. qui legat] = si quis ea legat ἐάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. non desidereret] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν συνεχοῦς ἴστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δῆλον. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὄκταβίου, vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ίδια τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ volumen inibus. nihil.. non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστῶς, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὁν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπως.
prudentiam] δηλ. Cicero n i s. divinationem] τέχνην τοῦ μαν-
τεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.) Τὸ se ἀντὶ eo. futura]
συμπλ. esse, ὅτι θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.)• ἵδε 'Ανν. 12, 3 καὶ
Λεξιλόγιον. cecinit] τὸ βῆμα cano κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν,
ἃς οἱ μάντεις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid] (= cur) τί, διατί ; plura] σύστοιχ. ἀντικείμ. comme-
morem] ὑποτακτικὴ ἀπορηματική, cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ.
ἀντικείμ. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam...
redissem... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequa-
lem] ἐνν. sibi. ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μτχ. κατηγορημα-
τικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἔξαρσιν τῆς πράξεως. extulit
(ὅ. effero) = sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ἵδιότητος.

2. hunc] = Atticum. ea indulgentia] ἀφαιρ. ἵδιότ. ἐπέχουσα
θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐν-
νοίας. ut] ἢ σύνταξις : ut duceret nefas irasci eis quos amare de-
beret... (τίθεται ὑποτακτ. deberet, διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτι-
κῆς duceret..., καὶ δηλοῦ τὴν σκέψιν τοῦ 'Αττικοῦ). nefas] ὡς ἔξωτε-
ρίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā — doctrinā] ἀφαιρ.
αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο
δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύ-
σιν). ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostenta-
tionem] δηλ. scientiae = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπί-
δεξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέ-
γιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικείμ. 'Ο χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν
ὁ 'Αττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὄλοκληρίαν ἀφιερω-
μένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἴστορίαν (ἵδε κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλ-
ληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἵδε καὶ 3,3 3. ἐν τέλει).
in volumine] ἵδε 'Ανν. 13, 1 : in annali suo. exposuerit] ἔξθηκε.
magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.). ἐνν. curūles τοὺς τῆς περιπορφύρου

ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. 'Ο annalis τοῦ Αττικοῦ ἐφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π.Χ.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, libro. suo tempore] ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνέβαινεν (ἐν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. volume, libro. possimus] ιδί ἀνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς, τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς 'Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως) ἀστε. M. Brutus] Marci Iunii Brutus. rogatū] ιδί. 'Avy. 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει ιδὲ § 1 : ordinavit. quis...] πλαγία ἐφώτησις. 'Εννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. ('Η ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ δνομα = τίς ; πῶς δινομάζετο ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus ιδὲ λεξιλόγ. λ. orior. ortus] ιδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς ἔξῆς: pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (familiā). quibus (libris)] β' ὅρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius = iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθική. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντὶ credo ἐγώ ὁ Κορνήλιος Νέπως (διὰ τοῦτο τὸ ὅγμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (δλους) τοὺς ἄλλους : 'Η δοτικὴ συνηθεστέρα. ιδ. Hn. 1,1. A. 3,3.

6. exposuit] ἐνν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] ἐκάστου sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὗται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὑρίσκοντο εἰς τὸ 'Αμάλθειον (= τὸ ίερὸν τῆς Νύμφης 'Αμαλθείας) εἰς τὸ τῆς 'Ηπείρου κτῆμα αὐτοῦ (ιδὲ 'Αττ. 14,3). facta magistratūsque] τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisve] quinīs καὶ -νε) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἡ πέντε (στίχων). descripserit] (ὑποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ὑποτακτική δυνητική). tantas res] τοσαύτην (ἡ τόσον) σπουδαίαν μῆλην.

declarari] τὸ ἀπρωμφ. εἶναι ἐπεξήγησις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνη πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (=scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ὶδε 16,4). edita sunt] ή συμπλήρωσις καὶ ή ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν διάλιγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα δὴλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὄριστικῆς. potuerimus] (τετελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἥσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ὁρίματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, δύον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ώς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἥθη διαπλάττουν, ώς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἔναστον ἀνθρώπων.

2. equestri] ἵδ. ἀνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγγῆς. imperatoris] τοῦ Ὁκταβιανοῦ Αὔγουστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς 'Ρώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἥδη πρότερον. quam] ἡ. elegantiā] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἵδιότ. = οἵτινες ἥσαν ἴσης. (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τὸν κατά τι. humiliores] ἥπτον λαμπροὶ (συμπλήρωσον) quemadmodum Octavianus erat. Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀυτῶνιος) ἥσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ή εὐτυχία τούτου ὑπῆρχε παρὰ τοῖς 'Ρωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὔγουστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ 'Ρωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαιώς ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὁκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅτι. ei] δῆλος. Caesari. quod... detulerit] (ἡ ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. 'Ομοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὁριστ. (θὰ ἡδύνατο νὰ τεθῇ non querit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. n i h i l e i n o n... quod... quod nemo... consequi. τ.έ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππīna (κατ' ἄλλους Βεψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὄμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἦρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio.. frequentiorem. Τὸ ὑποκείμ. γενικῶς εἶναι ὁ Ὁκταβιανός. ante] (ἥδη) πρό. cum] (ἵδε 2,4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ῥώμης. quin] χωρὶς νὰ ἵδε, 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δῆλος. litteras. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἔμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἵδε § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἥθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν Ἑλληνικὴν εἴτε τὴν Ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἔξ οὗ, κατ' ἀκολούθιαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἵδε. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐνῷ δὲ Ὁκταβιανὸς ἐν τῇ Δύσει. 'Ο Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (ἵδε 3,2 καὶ Ἀνν. 5,3). 'Ο Ἀττικὸς διέτριβε τότε ἐν Ῥώμῃ, δὲ Ἀντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiorem facere. sibi] πλεονάζον ἔξαίρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. 'Η σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiorem facere Atticum quid ageret (ό 'Αντ.)

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ 'πῃ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητική (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ 'Αντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemula-bantur et obtrectabant. quantam] δῆλ. aemulationem et obtrec-tationem). fuit necesse] ἐνν. i n c i d e r e. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complesset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. 'Ητο συνήθεια ἐν 'Ρώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διατήκης των ἄνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοήθειαν, ἔστω καὶ ἀν οὗτοι εὑρίσκοντο μακρὰν τῆς 'Ρώμης. ad] = usque ad. ut... non indiguis-set] ὅστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on = -ov). 'Η ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτική ἡθική μετὰ τῆς ἔννοιας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποίου νοσήματος. facilia] (εὔκολα), ἀνώδυνα. proponebantur] προετείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ιατρῶν).

3. in hoc] δῆλ. m o r b o. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ίδ. Κάτ. 2,1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου (τοῦ ὀρθοῦ ή εὐθέος ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυρδη συρίγγια. ut... eruperint] ὅστε ἔξεσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δῆλ. ἡ ἐμφάνισις συρίγγιων (=ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priuspuam... accideret] πρίν... συμβῇ.

5. ut] (εὐθὺς) ὡς. innixus — inquit] στηριγθεὶς — εἶπεν : ἐστηρίγθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. 'Εξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

καιρόν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ως ἔλπιζω... satisfēci] οὐκανοποίησα, ἐποίησα, ὡστε νὰ πιστεύσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = με nihil reliquisse, nihil praetermississe (δτι) οὐδὲν ἔγω παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἐμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ τῶν βασάνων, τὰ δποῦα ὑπέστην μέχρι τοῦδε, ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἥθελησα νὰ ἀγνοήτε) = ἐπιθυμῶ νὰ μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quid-quid] = si quidquid. cibi] γενικὴ διαιτεική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην. ut auxerim] ὡστε ηὔξησα. deinde] ἐπειτα (ἐὰν δηλ. δὲν ἔγκρινετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ cone-mini. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μὲν τὸ νὰ προσπαθήτε νὰ μὲν ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constan-tiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὡστε. ex vitā] ἐννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Oi ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ως ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῷ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῷ. quod] ἀντικείμ. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο... superesse] = superstitem (= ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae.. taciturnā suā obstina-tione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἴσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ᾧ. ineo. pridie Kal(endas) Aprilis] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. Ἐγεν-νήθη τῷ 109 π.Χ. consilibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῖ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ἀρωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὄδῶν τῆς Ἀρώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ἀρώμης (forum), ἔνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδεκτής.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Aegātes, ūum, θηλ. Αἴγουσαι. Ἡσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.

Aemilius (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος. 1) ῥωμαῖος ὄπατος, ὅστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Hn 4,4. — 2) ῥωμαῖος ὄπατος (τῷ 182 π.Χ.) Hn 13,1.

Aemiliū, ūrum, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4. Afrīca, ae, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥῶμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχιγδόνος Hm 2,2.

Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων ἵδ. Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἀριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνέζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Πουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes. ūum, θηλ., Ἀλπεις, ὅρη τῆς Β. Ἰταλίας.

Anicīa, ae, Ἀνικία, ἔξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ ἵδε καὶ Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.).

Antonīus (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Appennīnus, i. ἀ., τὰ Ἀπέννινα ὅρη.

Appīa (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἡς τὴν κατασκευὴν ἡρχισε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητὴς (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῦκος. Ἡτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξεπάθη μέχρι τοῦ Βρενδήσιου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἵκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὃν σφέζονται ἔτι λείψανα.

- Apulīa, ae, θηλ., 'Απουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς 'Ιταλίας, ἐπὶ τοῦ 'Αδριατικοῦ πελάγους.
- Arrētīnus, 'Αρρητῖνος, τοῦ 'Αρρητίου, παρὰ τὸ 'Αρρήτιον, πόλιν τῆς 'Ετρουρίας (νῦν Arrezo).
- Asīa, ae, θηλ., ('Ασία). 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη M. 'Ασία ('Α ν α τ ο λ ḥ) Hn 8,4 - 2) ἡ ρώμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) 'Ασία, A 6,4.
- Athēnae, ārum, θηλ., 'Αθηναῖ.
- Attīcus, (T. Pomponius Atticus), ίδ. C. 3,5, Hn 13,1 καὶ βίον 'Αττικοῦ Aurēlīus Cotta (C.), Γάιος Αύρηλιος Κόττας, ρωμαῖος ὑπατος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.
- Baebius, Βαΐβιος, ὄνομα ρώμ. οἰκογενείας ίδ. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornelius), Βάλβος (ὑπατος τῷ 40 π.Χ.) ἀλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ 'Οκταβιανοῦ.
- Barca, ae, ḷ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ίδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσωνυμία τοῦ 'Αμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithīni, ὅρμη, ḷ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynīa, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς 'Ασίας.
- Blitho, ίδ. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος 'Ιούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ M. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.
- Caecilius (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἴππευς, θεῖος τοῦ 'Αττικοῦ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ. C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ιουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδολοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος *divus* (θεός), δοστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα γεόνους ἐδίδετο εἰς δλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar (C. Octavius) : 'Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ *imperator* τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνυμίαν Augustus. Ἡ τοῦ ιδίου τῆς 'Ατίας, ἀνέψιᾶς τοῦ Γατοῦ Ιουλίου Καίσαρος. Γίοιθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος 'Ιούλιος Καῖσαρ 'Οκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς 'Απουλίας. pugna Cannensis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, οἱ, οὐ., Καπιτάλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, Α 20,3.
Capūa, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ὄνις. 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius: id. βιογρ. Κάτωνος. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑπίκης Uticensis (Ὑπίκαιος), διότι ηύτοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.

Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).

Centenīus (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἡτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4,3.

Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13,1.

Cicēro, ὄνις. 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ῥωμ. πολιτικός, ἔρτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A1, 4,5, 4. 16,6,1,3.— 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.— Πληθ. Cicerones = M. καὶ G. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. 'Ο Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆγθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidīum, οἱ, οὐ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio). πόλις τῆς ἐντὸς τῶν "Αλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόνας (τῆς νῦν Genova).

Claudīus. 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὕπατος (196 π.Χ.) Hn 7,6.— 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2.— 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλης συζευγθείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αύγουστου), ὁ μετέπειτα (14-37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornēlius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὕπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1. idè Cethēgus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὕπατος τῷ 65 π.Χ. A 4,5.

Crēta, ae, θηλ., Κρήτη· Cretenses, یum, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρῆτες.

Cyrēnai, ὅrum, ἀ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρήναικῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.

Diāna, ae, θ., Ἀρτεμίς, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐτιμάτῳ ως θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἀρτεμίν τῶν Ἑλλήνων.

Domitīus (Cn.=Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὕπατος (32 π.Χ.). Drussilia, ae, θ., ἴδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennīus (Q.=Quintus), Κόιντος Ἔννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγεαφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ιστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epirotīcus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Eryx, ὕcis, ἀ., Ἔρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν] M o n t e] San Giuliano).

Etrurīa, ae, θ., Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.).

Fabīus. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucōsus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctātor =Μελλητής), ὕπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἔξῆς. C 1,2. Πληθυντ. Fabīi, ὅrum, ἀ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων, A 18, 4.—2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrīus, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, οἱ Υπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητής (κυρίως = θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ο ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ρωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, ἴδ. Valerius.

Flaminīnus (Titus Quintīus), Τίτος Κοτντιος Φλαμινῖνος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 198 π.Χ.), νικητής τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτής τῶν Ἑλλήνων.

Flaminīus (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὕπατος (217 π.Χ.).

Fregellae, ἄριμ, θ., Φρεγέλλαι (νῦν C e p r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λασίῳ ΝΑ. τῆς Ρώμης.

Furīus (C.), Γάιος Φουρίος, ῥωμαῖος ὑπατος (196 π.Χ.).

Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).

Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpīna (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3,4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpīna (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).

Gortynīi, ὅρη, ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.

Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράγχος), ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. Εφονεύθη τῷ 212 π.Χ. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα.

Graecus, ἔλληνικός, ἔλλην Hn 13, 2. C 3,2.

Graius (προφ. Grajus) saltus, « Γραίγαιαι "Αλπεις » (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαιδὸς βράχος), Γραῖκαι "Αλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ψ. 1860 μ.). "Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ξ. Γράιαιαι "Αλπεις ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἔλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῆθος.

Hadrūmētūm, i, οὐ., Ἄδρυμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).

Hamilcar, ἄλις, Ἀμίλκας, ὁ πατήρ τοῦ Ἀννίβα, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 - +229 π.Χ.) κατὰ τὸν α' Καρχηδ. πόλεμον. "Ονομα πολλῶν ὄνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βῆλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). "Ο Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag B a r a k ἢ B a r c a = ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξύφος).

Hannibal, ἄλις, Ἀννίβας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. "Ονομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. (Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ίδ. Iuppiter.

Hasdrūbal, ἄλις, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3, 1. - 2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονεύθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3,3. C 1,2.

Helvīus (C.), Γάιος "Ελβιος, συνάδελφος του Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορα-
νομίᾳ (199 π.Χ.).

Hercūles, is, 'Ηρακλῆς, υἱὸς του Διὸς καὶ τῆς Ἀκλυμήνης, δόνομαστὸς
ἐθνικὸς ἥρως τῶν Ἑλλήνων. Hercules Grāius (= Græcus?) ἡ
ἱστορία ἐνταῦθα του Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.

Hippo, ὅνις, ἀ., 'Ιππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρ-
χηδόνος (νῦν Βονα, γαλλ. Bône).

Hispaniā, ας, θηλ., 'Ισπανία (ἡ σημερινὴ Ισπανία μετὰ τῆς Πορτο-
γαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3,4) αἱ δύο Ισπανίαι, τ.ε.
α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ισπανία,
ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς του ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ebro) καὶ
β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) Βορειοανατολικὴ
Ισπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως του Ἰβηρος.

Hortensīus (Quintus Hortensius Hortālus), Κόιντος 'Ορτή(ν)σιος
"Ορταλος (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς του Κικέρωνος
ὁ μεγαλύτερος ἥρτωρ τῆς Ρώμης (ἀπὸ του 89 - 68 π.Χ.).

Italīa, αε, θηλ., 'Ιταλία. Italicus, ίταλικός.

Iuppīter (καὶ Iūpīter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς του Κρόνου
καὶ τῆς Ρέας, ὁ μέγιστος καὶ ἴσχυρότατος θεὸς τῶν Ρωμαίων (ταυ-
τίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20,3. —'Επίσης κεῖται ἀντὶ^τ
του Baal (= "Ηλιος") του μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν
Καρχηδονίων Hn 2,3. iδ. Feretrius.

Karthaginiensis, ε, καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.)
Hn 4,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι Hm 1,3. 2,3. Hn 7,1 ἔξ.

Karthāgo (καὶ Carthāgo), ḡinis, θηλ., Καρχηδών. 'Ονομαστὴ καὶ
ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς
Τύρου. 'Εκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφέζονται ἐρείπια παρὰ
τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ρώμης, κατεστράφη τῷ
146 π.Χ. ὑπὸ του Ποπλίου Κορηνηλίου Σκιπίωνος του Ἀφρικανοῦ.

Labēo, iδ. Fabius ἀρ. 2.

Lacedaemonīus, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαιμονος (Σπάρτης).

Ligūres, um, ἀ., Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαός ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ιτα-
λίας πρὸς N. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόν (νῦν G e n o v a).

Longus (Tiberīus Sempronīus), Τιβέριος Σεμπρόνιος Λόγγος
(ὕπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.).

Lucullus (Luciūs Licinīus), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ῥωμαῖος

Ὕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μίθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν Α 5,1.

Lusitāni, ὄρυμ, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί ἴδ. Hispania.

Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάκιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 242 π.Χ.) Hn 1,3. 5.

Mago, ὄνις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus)

1) ῥωμ. ὕπατος (τῷ 212 π.Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητής τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3.

2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὁκταβιανοῦ, ὕπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἐπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — Πληθ. Marcelli, ὄρυμ, ἀ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων Α 18, 4.

Marius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἴδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1, 4. 2,2. 15,3.

Maximus, ἴδ. Fabius.

Minucius : 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὕπατος (193 π.Χ.) Hn 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, ἵππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάρβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.

Nero, ἴδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.

Nōmentānus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν M e n t a n a), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης.— Nomen-tanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, ἄριμ, ἀ., Νομάδες, λαός τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Octavius, ἴδ. Caesar 2.

Padus, i, ἀ., Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάδων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylium mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἴδ. Aemilius.

Peducaeus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὺς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a), ἡ δύοιά ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 14,5. Pergamēni, ὅρυμ, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.
- Perpenna, αε, (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφυχνῆς ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 92 π.Χ.), τιμητής (τῷ 86 π.Χ.).
- Phidias, αε, Φειδίας τις (ἴδ. βίον Ἀττικοῦ 3,2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2,1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὅρυμ, ἀ., Φοίνικες = Καρχηδόνιοι (ώς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1,2. 2,3. Hn 1,1. Poenus (= Hannibal) Hn 10,1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονί(α)κός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὔξεινος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prusīa (καὶ Prusīas), αε, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε' (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβα).
- Pyrenaeus saltus, ἀ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ δρέων μεταξὺ τῆς σημερινῆς Γαλλίας καὶ Ισπανίας.
- Quirinālis collis, ἀ., ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς Ρώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ρωμάλου).
- Rhodānus, i, ἀ., 'Ροδανός, (νῦν R h ñ e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodiī, ὅρυμ, ἀ., οἱ 'Ρόδιοι. Οὗτοι ἡσαν σύμμαχοι τῶν 'Ρωμαίων.
- Roma, αε, θ., 'Ρώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, 'Ρωμαῖος οὐσ. Romāni, ὅρυμ, ἀ., οἱ 'Ρωμαῖοι.
- Romūlus, 'Ρωμύλος, πρῶτος ἰδρυτὴς καὶ βασιλεὺς τῆς Ρώμης.
- rubrum mare, οὐ., ἡ 'Ερυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, ὅρυμ, ἀ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ιταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ γώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 4,1
- Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς Ισπανίας βορείως τῆς Va-

lencia (νῦν ἔρειπτα μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριεύθεισα ύπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3,2.

Sardinia, ae, θ., Σαρδώ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.

Scipio, ὄντος : 1) P. Cornelius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), νιός τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6,1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ύπὸ τοῦ Γατίου Μετέλλου Πίου νιόθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ύπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπήίου A 18,4.

Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὄμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1,2.

Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Gemīnus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ὁ ωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π.Χ.).

Sicilia, ae, θ., Σικελία.

Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), "Ελλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἰστορικῶν Hn 13,3.

Sosīus (C.), Γάιος Σόσιος, ὁ ωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π.Χ.).

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἰλιος ή κατ' ἔλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμονίους (Σπάρτης), Ἑλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13,3. Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ὁ ωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpicius : 1) Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ὁ ωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ύπὸ τοῦ Σύλλα. 'Ο ἀδελφὸς τούτου Sertorius Sulpicius Rufus ἦτο ὄνομαστὸς ὁ ἡταρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος (τῷ 51 π.Χ.), A 2,1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ὁ ωμαῖος χρονογράφος Hn 13,1.

Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εύφρατου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἴδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphīlus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Terentīus (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ρωμαῖος ὑπατος τῷ 216 π.Χ.
- Thermopylae, ἄριν, θ., Θερμοπύλαι Hn 8,3.
- Tibēris, is (αἱτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi), ἀ., Τίβερις (νῦν Tevere). ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ρώμης.
- Torquātus: 1) Manlīus Torquatus. Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος: ὄνομαστὸς ρωμ. ἥγτωρ, ὑπατος (τῷ 65 π.Χ.) A 1,4. 4,5.—2) Albus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.
- Trasumēnnus, i, ἀ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ. = λίμνη), Τρασιμέννος (ν)η, λίμνη τῆς Ετρουρίας (νῦν l a g o d i P e r u g i a).
- Trebīa, ae, ἀ., Τρεβίας (νῦν T r e b b i a), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαφρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν P i a c e n z a).
- Tullīus, Τύλλιος ἵδ. Cicero.
- Tuscūlum, i, οὐ., Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ρώμης.
- Utīca, ae, θ., Ύτίκη (Ούτικη), πόλις τῆς B. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerīus (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1,1. 2,1.
- Venusīa, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς N. Ἰταλίας ('Απουλίας), πατρὸς τοῦ ρωμαίου ποιητοῦ Ὁρατίου.
- Vettōnes, um, ἀ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανία (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanīus, ἵδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ρωμαῖος ὑπατος (τῷ 189 π.Χ.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς M. Ἀσίας Hn 13,2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἱσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος Hn 6,3.

ΜΕΡΟΣ Δ'

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

A

ἀ ἢ ἄβ (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς : ἀπό, ἐκ, Hm 2,4. Hn 2,1. 2,2. 6,3. 7,7. A 20,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας λέγομεν: ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐναντίον τινὸς) Hm 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς : ἀπό, ἐκ C 2,4. 3,2. A 5,3. 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A1,1. 18,3 (a quodque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δήλωσιν ἐκπροένσεως ἐνεργείας: a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1,5. A 1,1. 14,2. 5) πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου : = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2,2.

C 2,4 κ.ἄ. A 13,2. 19,1. 20,4. ab-alieno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρὸν Hm 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2,4. ab-est, id. absum. ab - horrēo, ὑἱ, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω. ab-īcio (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ iācio), iēci, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (φίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὔτελος ἀξίας [ἀποθέτω]). abs-tinēo (abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω. ab-sens, id. absum. ab-sum, afūi, abesse, εῖμαι ἀπών, ἀποδῆμῶ, ἀπουσιάζω A 20,1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, δύν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -um ἐπιμέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἔκαστον ἥματα ἀριθμοὶ δηλουσὶ τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ἥματων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ἥμη. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστῶς τῆς ὄριστ. — Ἐκάστης λέξεως ἡ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἔκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἔνθι θειωρήθη ἀναγκαῖον ἡ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τονισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

χω, εῖμαι μακρὰν Hn 6,2. absens ἀπὸν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπὸν (ἀνευ συνδρομῆς, συμ-πρᾶξεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως πρὸ συμφ.) καί, καὶ δή. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικά) ἢ πρό-τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ Hn 13,2.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πρᾶξιν (εἰς δημοπρα-σίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμ-βάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (iδ. hasta). 2) Africam (= ad Afri-
cam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν Hn 8,1. 3) παρουσιά-ζομαι, ἐμφανίζομαι A 21,4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω. accēpi, iδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessiō, ὅnis, (ἐπ)αὔξησις.

ac-cido (ad καὶ cādo), accīdi,—, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμ-βαίνει νά... Hn 12,1.

ac-cīp̄io (ad καὶ cāp̄io), accēpi, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέ-χομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2,4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμ-βάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14,2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.. accurātē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-λῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ (ως ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος). in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκη iδ. suus.

acīes, ēi (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτικὴ παρά-
ταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.

acquiēvi, iδ. asquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀνα-
παύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, (ἀναπαύομαι).

acrīter, ἐπίρρ. (δέξως). 2) δρα-
στηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.

acerīus, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrīme (acer, aeris, acre δριμύς, δέξις).

acroāma, ἄτις, οὐ. (πληθ. ἄτα,
δοτ. ἀφαιρ. ἄτις), ἀκρόαμα (ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλε-
ται, εἴτε κρούεται καὶ ἔδεται), ώς π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παρά-
στασις, ἀπαγγελία, μέλος, ἄσμα.

3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀνα-
γινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγ-
γέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δεί-
πνοις]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγ-
γέλλων, ὁ μουσικός, ὁ ἀοιδός.

actor, ὅris, ἀ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτε
λῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής,
ὁ ἕργῳ ὑποστηρικτής iδ. auctor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρός, εἰς Hn

2.1. 2.4. liber ad Rhodios (ἐνν.
scrip t u s γεγραμμένον) βιβλίον
ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ὄρδί-
ους, ἀφιερωμένον τοῖς Ὄρδίοις
A 22,4. — 2) χρονικῶς μέχρι A
5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn
2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δήλω-
σιν σκοποῦ A 17,3.

addīdi, ἴδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addēdi),
addītum (ἐκ τοῦ ad-dātum),
3. προστίθημι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω,
όδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspi-
cionem καθίστημι τινα εἰς ὑπο-
ψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

1. ad-éo, adīi, adītum, adīre,
προσέρχομαι.

2. adēo, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς
τοῦτο. 2) οὕτω, (τόσον).

ad-hibēo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi,
bītum, 2. (προσέχω). curam
χρῶμαι θεραπείᾳ (κάνω κούρα).

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ἵδε ἥημα ad-éo.

ad-iungo, nxi, netum, 3. προστί-
θημι, συνάπτω.

adiunxi, ἴδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὐ., τὸ θαυμάσιον
(τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοση-
μένωτον).

admōdum (ἐκ τοῦ ad mōdum =
μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου)
πάνυ, μάλα, λίαν.

admonītus, ūs, ἡ. (admōnēo παραι-

νῶ) παραίνεσις. admonitū (μετὰ
γενικῆς) τῇ παραινέσει (τινός),
ad-opto, 1. νιοθετῶ.

ad-orīor, adortus sum, adorīri,
4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse,
παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἡ. (κυρίως μτχ.
ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco αὔξάνομαι),
δέ νέος ἄνηρ (ἀπὸ 17-42 ἔτῶν)
Hm 3,2. A 16,1.—2) ἐπιθετικῶς,
νέος ἐν νεανικῇ ἥλικια A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδικὴ ἥλικια.
adulescentīlus, i, ἡ., μεῖραξ, νεα-
νίας, (νέος ἄνηρ) A 2,1. 2,4 (ἐν-
θι πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος)
ἥλικιαν 23 περίπου ἔτῶν). 2)
ἐπίθ. admodum adulescentīlus
πολὺ νεαρὸς Hm 1,1.

adventus, ūs, ἡ., ἄφιξις.

adversariūs (ἐπιθ. ἀντίπαλος). 2)
οὐσ. ἡ. δέ πολέμιος, δέ ἔχθρος.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adver-
sus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος
πρός τι), ἀπέναντι, ἀντικρύ. 2)
τοπικῶς ἔχθρικῶς καὶ μεταφορι-
κῶς ἐναντίον, παρὰ + αἰτ.

aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis),
is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ūris, ἡ., (δέ οἰκοδόμος).

2) δέ φιλοικοδόμος, δέ ἀγαπῶν νὰ
οἰκοδομῇ ὠραίας καὶ μεγαλοπρε-
πεῖς κατοικίας.

aedificīum, ūi, οὐ., οἰκοδόμημα Hn
12,3.

aedifico, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω
 aedilis, is, ἀ., ὁ ἀγορανόμος. aedi-
 lis plebēi (plebei εἶναι γεν.
 [= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
 bes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος
 ἀγορανόμος.

aedis, ἴδ. aedes.

aemulatīo, ǒnis, ἀνταγωνισμός, ἀ-
 μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
 tatio.

ǎēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
 κός), χαλκοῦς.

aequālis, e, (όμηλιξ). 2) οὐσ. ἀ.,
 ὁ ὄμηλιξ.

aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.
 aequus, ὁμαλός, ἵσος. 2) ἀπαθής.

ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
 παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
 φέρων) ὅρος (ἐπὶ τόκου).

aerarīum, ii, οὐ., ταμιεῖον, ταμεῖον
 (τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.
 aes alienum τὸ χρέος (κατὰ λέξιν
 = χρῆμα ξένον).

aestīmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aestīmo
 μεγάλως ἔκτιμῶ. minoris
 aestimo διγάτερον ἔκτιμῶ.

aetas, ἄτις (αἰών). 2) ἡλικία,
 ἔτος, βίος. puerīlis aetas παιδικὴ
 ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη
 ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas
 οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος
 Hm ,25.

affēci, ἴδ. afficīo.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.
 af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre (προσφέρω) 2) testimoni-
 um δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπόδει-
 ξιν (τεκμήριον).

af-fīcīo (ad καὶ fācio), fēci,
 fectum, 3. οὕτω διατίθημι τινα
 2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.
 afficior morbo (ἀφαιρ.). περιπλί-
 πτω νόσῳ, νοσῷ. afficior morbo
 oculorum περιπλίπτω νόσῳ τῶν
 ὀφθαλμῶν, περιπλίπτω ὀφθαλμίᾳ.
 affinītas, ἄτις, κῆδεστία, συγγέ-
 νεια ἐκ γάμου.

affūit, ἴδ. adsum.

afluentīa, ae, καὶ affluentīa (ἀ-
 φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
 λυτελείας, περιττὴ πολυτέλεια.

afluentīus, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
 τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
 λέστερον (μὲ περισσότερο λοῦσσο).

ager, agrī, ἀ., ἀγρός, χώρα.

agīto, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ
 νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, ēctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπι-
 τελῶ, κατορθῶ. Hn 10,1. 3) πράτ-
 τω A 20,1. 20,4. meam rem διέξά-
 γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
 μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ

(ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ.

ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
 γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρωτικὸν
 μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
 agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται
 (παιζεται) A 15,2.

agricola, ae, ἀ., (ἀγρονόμος, γεω-
 πόνος), γεωργός.

- alīas, ἐπίρρ., ἄλλοτε.
- aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
- alīquis, alīqua, alīquod, ἀντων.
ἀόρ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἀντων.
ἀόρ. τιθεμένη ὡς οὐσ. aliquis,
aliquid τις, τι Hn 11,2. A 20,2
Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
Hn 2,6. 9,2.
- alīquout, ἄλλ. πληθυντ. τινές, τινά.
alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ac ἄλ-
λως ή.
- alīus, alīa, alīud, (γεν. alīus, δοτ.)
alīi) ἄλλος, διάφορος alīi - alīi
οἱ μὲν—οἱ δέ.
- alo, alīi, altum, 3. (τρέφω). 2)
morbūm τρέφω, παρατείνω. ὑ-
ποθάλπω τὴν νόσον.
- alter, altēra, altērum, (ὁ ἔτερος).
2) ὁ δεύτερος.
- alterūter, ὕτρα, ὕtrum ὁ ἔτερος.
alterūtra pars τὸ ἐν ή τὸ ἄλλο
κόμμα (μερίς).
- amātor, ōris, ἀ. (ἐραστής). 2)
φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἐραστής.
- ambītus, ūs, ἀ. (ἐκλογική περιο-
δεία). 2) παράνομος σπουδαρ-
χία (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
- amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.
- amicitia, ae, φιλία.
- amīcus, ἐπίθ. φίλος.
- amisissem, iδ. amitto.
- a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-
λυμ [χάνω], ἀποβάλλω.
- āmo, 1. ἀγαπῶ.
- amoenītas, tātis, (χάρις), 2) τερ-
πνότης (εὔμορφιά).
- amphīdra, ae, ἀμφορεύς. (εἶδος ὑ-
δρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο
λαβῶν ή ωτίων).
- amplitūdo, īnis, (εύρυτης). 2) λαμ-
πρότης, σπουδαιότης.
- amplīus, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
ἀφθόνως). amplīus centum milia
ἀντὶ amplius q u a m centum
milia πλέον ή ἐκατὸν χιλιάδες.
non amplius novem annos οὐχι
πλέον ή ἐννέα ἔτη.
- amplus, (ἀφθονος). 2) μέγας κα-
τὰ τὴν ἔξωτερικὴν ὅψιν ή ἀξιαν,
μεγαλοπρεπής.
- ān, μόρ., ή (εἰσάγει τὸ β' μέρος
πλαγίας ἐρωτήσεως).
- anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnos-
tem καὶ anagnosten), ἀ., ἀνα-
γνώστης. Πληθ. — ae. Οἱ ἀναγνώ-
σται ησαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
"Ελληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀ-
νεγίνωσκον ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως
τῶν Ρωμαίων ή διαρκοῦντος τοῦ
δεῖπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
εἴναι lector (= ἀναγνώστης).
- angustiae, ārum, πληθ. (τὰ στενά).
angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
στενὸν πέρασμα ή στενοχωρία, τὸ
στενόπορον, ή κλεισώρεια.
- anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
2) ψυχή, ζωή.
- animadverto (animum adverto),
verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
2νοῦν).) (ἐπὶ τὸν τιμητῶν) in-

aliquem ἐπιτιμῶ τινι. τιμωρῶ. anīmus, i., ἀ., (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῷ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo... ventre πνευματικῶς...διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἵδ. bello. annālīs, is, ἀ., (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.). βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἴστορία. annicīlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους. an-nuo (ad-nuo), νῦν,—, 3. (κατανεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω. annus, i., ἀ., ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5. anno quarto (nono) postquam τρία (δικτῶ) ἔτη ἀφοῦ... Hn 8,1. Hm 4,2. annūs, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν ἔτος. ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3. 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν, πρότερον A 19,2. 3. antēa, (ante+eā), ἐπίρρ., πρότερον. ante-cēdo, 3. (προβάίνω). 2) πρόέχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος). antiquitas, ἄτις, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἴστορίαν, (ἴστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων), ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2. antiquitus, ἐπίρρ., ἀρχαιόθεν.

ap-pārēo, ὕι, ἴτυμ, 2. ἀναφαίνο μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανερὸς καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16,4. ap-pārō (ad-pārō), 1. παρασκευάζω appellasse = appellavisse. appello, 1. καλῶ, δονομάζω. ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ., μετ ἐπιθετ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαυτέρως). aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος. apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10,1. apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7,3. ara, ae, θ. βωμός. arbitriūm, ὕι, οὐ. (διαιτησία). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βούλησις, αὐθαιρεσία (ἀπεριάριστος ἴσχυς) Hn 12,5. arbitror, 1. ἀποθ. (ώτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15,1. arcessi, παθ. ἀπριμφ. ἵδ. arcesso. arcesso, ἴvi, ἴτυμ, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ). argentum, i, οὐ. (ἀργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρήματα = pecunia. arma, օρυμ, οὐ. πληθ. (ὄπλα). 2) ὄπλα, ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἡ πολεμική ἴσχυς Hn, 10,4. αἱ ναυτικαὶ μονάδες, ἔξοπλισμός Hn 11,7. πόλεμος. armo, 1. (όπλιζω). 2) παρέχω ἔνοπλον δύναμιν Hn 10,1. — 2) ὡς

οὐσ. armāti, ὅrum, ἀ., οἱ ἔνοπλοι. ar-rīpio (ad-r̄pio), ripūi, rep̄tum, 3. (ἀναρπάζω). 2) aliquid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.

arripūi, iδ. arripio.

artifex, artif̄cis, ἀ. (ό μετερχόμενος τέχνην τινά), τεχνίτης.

a-scendo (ad καὶ scando), ndi, nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) navem ἐπιβαίνω νεώς.

ascītus, iδ. ascisco.

a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum, 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέχομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἀλλῃ πόλει). 2) τραχύτης, δυστροπία.

asperītas, ātis, (τραχύτης). 2) τραχύτης, δυστροπία. assēcla, ae, ἀ., (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ τοῦ assequor), δ ἀκολουθῶν τινα, δ ὑπὸ τὰς διαταγάς τινος ὥν (ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ ἀκολούθου τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ῥωμαίου στρατηγοῦ).

assidūus, συνεχής.

at, σύνδ., ἀλλά, δέ.

atque, iδ. ac.

at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἀπτομαι, ἀσχολοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι. auctor, ōris, ἀ. (ό αἴτιος]έπι καλοῦ]), δ συμβουλῆ νποστηρικής, δ σύμβουλος iδ. actor.

āudeo, áusus sum, 2. (ἡμιαποθετικὸν) τολμῶ. negare ausus non sum δὲν τολμῶ νὰ εἴπω (τὸ) δχι.

audio, īvi, ītum. 4. ἀκούω. 2) ἔξ ἀκοῆς ἡ ἐκ φήμης γιγνώσκω A13,7. áugēo, áuxi, áuctum, 2. αὔξω, αὔξανω. augeo officium αὔξανω τὴν ἐξηπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην. áurēus, χρυσοῦς.

áurum, i, οὐ., (χρυσός). 2) χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.

áusus, iδ. áudeo.

aut, σύνδ., ἡ (ἐν A 14,3 = καὶ). autem, σύνδ., δέ.

auxīlium, īi, οὐ. (ἐπικουρία). 2) πληθυντικός : auxilia, ὅrum, οὐ., βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα Hm 2,3.

avaritīa, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, i, ἀ., θεῖος (πρὸς μητρός), μητράδελφος (ἀδελφὸς τῆς μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. animo bellare μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.

bellum, i. οὐ., πόλεμος.

bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὖμαρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμαδα).

beneficīum, īi, οὐ., (εὔεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benevolentīa, ae, εὔνοια, εὔμενεια usus benevolentiaque καὶ καλοὶ φιλικαὶ σχέσεις, ἡ ἐκ τῆς φιλίας εὔνοια.

bidūm, i, οὐ., (χρόνος δύο ἡμερῶν bis καὶ dies). 2 αἰτ. biduum

ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν. bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.). ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης. bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀμείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος) καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δραστήριος, ἐπιτήδειος A 13,3. Πληθ. boni, δrum, ἀ., «οἱ ἀγαθοί, οἱ ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ή καλὴ κοινωνία, (οἱ καθὼς πρός εἰ πολῦται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ ἀρχῶν]) A 22,4.—Οὐσ. bonum, i, οὐ. καὶ πληθ. bona, δrum, περιουσία (τὰ καλά).

breviter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βραχέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ προφέρεται Gaius) Γάιος.

cādo, cecidi, cāsum, 3. (πίπτω).

2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμβολον τοῦ Ἐρμοῦ καὶ τῶν κηρύκων εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ συμβιβασμοῦ. Ἡτο δάβδος (ἐλαῖας), εἰς τὸ ὄχρον τῆς ὁποίας περιειλίσσοντο δύο δρεῖς (πρβλ. τὴν λευκὴν σημαῖαν τῶν νεωτέρων στρατῶν).

calamītas, ātis, φθορά.

callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn

5,2. 9,2.

campus, i, ἀ., τὸ πεδίον, πεδίας (καὶ μποσ). cāno, cecīni, —, 3. (ἀδω). 2)

προφητεύω, προμαντεύω.

cāprio, cēpri, captum, 3. λαμβάνω. dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγηδόνας ἔνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαίτης). honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπιτυγχάνω ἀρχὰς (τιμᾶς). 2) συλλαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ, κερδίζω, θέλγω, (τραυῶ) A 19,2.

capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς.

dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω. captīvus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ὁλούσ, ὁ αἰχμαλωτός (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλής, ἀγαπητός.

castellum, i, οὐ., φρούριον.

castrum, i, οὐ. (όχυρά θέσις, φρούριον). 2) πληθ. castra, δrum, οὐ., στρατόπεδον Hn 5,4. C1,2. cas-

tra nautīca ναυτικὸν στρατόπε-

δον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ἤραν

ἀνειλκυσμένων νεῶν) Hn 11,6. 3)

πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.

casūs, ūs, ἀ., (πτῶσις) 2) σύμπτωμα casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.

causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3. ἀφορμή Hn 3,1. causā (ἀφαιρ.

ἥς προτάσσεται πτῶσις γενικὴ) ἔνεκα.

rei publicae causā τῆς πολιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι

τῆς πολιτείας.

cecidi, iδ. cado.

cecinī, iδ. cano.

cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ. ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἴσχυρογνωμοσύνην.

celāris = celavēris, iδ. celo.

celer, celēris, celēre (ταχύς).

2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα iδ. facilis. celeriter, ἐπίρρ., ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπὸ)κόψυπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.

censor, ὅris, ἀ., ὁ τιμητής.

censorius, ῥi, ἀ., ὁ χρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητεία.

centiēns, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἐκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἐκατόν. amplius centum milia = amplius quāa centum milia πλέον ἢ ἐκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ. certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ.

certior. certiorem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφρικῶς).

cessi, iδ. cedo.

(cetērus ἔτερος), cetēra, cetērum. (Αντὶ τοῦ ceterus λέγεται relīquus). 2) ἐπίθ. : λοιπὸς Hn 1,1 A 13,3. 3) οὐσ. ceteri, ἡ., οἱ ὄλλοι Hn 9,4. 10,3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15,1.

cibus, i, ἀ., τροφή, τρόφιμα.

circēter, ἐπίρρ., περὶ + αἰτ., περίπου.

circumdēdi, πρκμ. τοῦ circumdo. circum - do, 1. περιβάλλω.

circum-éo, ῥi, ῥitum, circumīre, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumīrem, iδ. circumeo,

circum-vēniō, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumveniōr insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνέδρων, ἐμπίπτω ἐνέδρωις.

citerior, ἀ., καὶ θ., ῥi, οὐ. (γεν. -ōris), ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν. citerior Hispania iδ. Pīn. Ιστορ. civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

civis, is, ἀ., πολίτης.

civītas, ἄτις, πόλις (ἐν τῷ συνόλῳ) (κράτος C 3,3,. 2) πόλις Hn 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις A 3,3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4,5.

clam, ἐπίρρ., κρύφα.

clandenstīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.

elārius, συγκριτ. τοῦ clarus.

clārus, ἔνδοξος.

classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

ούσ. πληθ. classiarī, ἀ., οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται». classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, cláusum, 3. (περι)κλείω.

cláusus, id. claudio.

coactus, id. cogo.

coepi, coepisse, (ὁ. ἐλλειπτικόν), ἡρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἡρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἡρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ. conjīci) coepta sunt νὰ ἔπιτωνται (νὰ ἔπιτωσιν) ἡρχισαν.

cogīto, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. amice cogito ἔχω φιλικάς διαθέσεις.

cognitus. id. cognosco,

cognōmen, īnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπώνυμον.

cognosco, nōni, nītum, 3. γιγνώσκω. 2) γιγνώσκω ἐξ ἴδιας ἀντιλήψεως, μακρθάνω A 13,7. 18,1. 3) εὑρίσκω, βλέπω (διαπιστώνω) Hm 2,1.

cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.

cognovi, id. cognosco.

cogo, (ἐκ τοῦ eo [ὁ ἐν συνθέσει = cum πρόθ.] καὶ ἄρgo), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.

cohortatīo, ūnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγίαι (= praecepta) Hn 11,1.

collēga, ae, ἀ., συνάρχων.

col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lec-

tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.

collis, is, ἀ., λόφος.

col-ločo, 1. (con ἀντὶ eom [=eum] καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθιστημι, τοποθετῶ Hn 11,4. 3) διδω τινὶ γυναικα (= in matrimonium do) A 19,4.

colloquīum, үi, οὐ., συνδιάλεξις.

colo, colli, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (ἀφαιρ.) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).

comītas, ătis, εὐπροσηγορία.

comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2) προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comītantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδίᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.

com-memōro, 1. ἀναμιμήσκω Hn 2,3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω, A 21,5.

com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀρχίζω) Hn 11,3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (διδωμι) ἐμκυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνη, (ἀφίνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).

commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσήγορος, προσηγής, καταδεκτικός.

com-mūto, 1. μεταβόλω, ἀλλάσσω.

com-pārō, rūi,—, 2. (κατα)φαίνομαι, (καταδεικνύομαι).

com-pārō, 1. παρασκευάζω.

com-pello, pūli, pulsum, 2. συν-

ωθῶ. 2) ἀθῶ, ἄγω, περιάγω.

com-pēr̄io, pēri, pertum, 4. μαν-
θάνω, πληροφοροῦμαι.

complēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ

Hn 9,3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21,1.

complexsem, iδ. compleo.

complūres, οὐδ. complūra (γεν.

complurūm, πλείονες). 2) ἀρχε-
τοὶ (ὅχι ὀλίγοι, κάμποσοι).

compōno, 3. (συντίθημι). bellum

τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
νω) Hm 4,5. Hn 6,2. bellum
εἰςήγην ποιοῦμαι Hn 7,1.

compositūrus, iδ. compōno.

comprehendo, prehendi, prehen-
sum, 3. συλλαμβάνω.

com-prōbo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω
ἀποδέχομαι. publice camproba-
tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
τους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
θη).

comp̄ili, iδ. compello.

conātus, iδ. conor.

con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
σφάζω, φονεύω.

conciliātor, ὅris, ḍ., ὁ πρωταίτιος
(γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.

concilīo, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
(ζητῶ νὰ κεφδίσω τὴν φιλίαν, τὴν

συμμαχίαν) Hn 10,2. 2) pacem

εἰςήγην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nupti-
tias συνάπτω γάμον. fortunam

δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3)
ἐπιδαψύλεύω A 19,3.

concitasse = concitavisse, iδ. con-
cito.

concīto, 1. (παροριῶ). 2) κινῶ,
διεγείρω, προκαλῶ.

con-cupisco, pīvi,—,3. (ἐν αρκτῃ.
con- καὶ cupīo) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ.

non intemperanter concupiscere
quod a plurimis (ἐνν. concu-
pisci) videas (= videat aliquid)
τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
δύνασαι νὰ ἰδῃς (δύναται τις νὰ
ἰδῃ).

con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
βάλλω, συμπλέκομαι.

concurrus, ūs, ḍ., συμπλοκή, προσ-
βολή.

condicīo, ὅnis, (κατάστασις). 2)
ὅρος, ὅροι Hn 6,2. A 2,4. iδ. ae-
quus. 4

condiscipulātus, ūs, ḍ., συμμαθη-
τεία.

condiscipūlus, i, ḍ., συμμαθητής.

confectum, iδ. conficio.

con-fēro, contūli, collātum, con-
ferre, (συγκομίζω). 2) confero
me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
γω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,2.

conferrem, iδ. confero.

con-fīcio (con-fācio), fēci, fec-
tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
λῶ Hn 2,4. 3) lībrum (oratio-
nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-
9

- ζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflixi, id. configo.
 congrēdīor (con-grādīor), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς κεῖ-
 ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, id. congregdior.
 con-iēcio (πρόφερε conjicio), iēci,
 iectum, 3. (con-καὶ iācio), βί-
 πτω (ἐντός).
 coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ.
 coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
 σμῷ.
 coniunctiō, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
 stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους ἀ-
 ποπείρας.
 con-scendo (con- καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
 βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεάρ.
 conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribo, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres conscripti =Senato-
 res (οἱ Συγκλητικοί).
 consecutūrus, id. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι)τυγχάνω
 Hn 10,5. A 19,2. 24,1.
 con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).
 2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφέω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ἴδιωτικὴν μου περιουσίαν).
 Hn 10,1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
 σος. iusitrandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 consilīum, ūi, oū., συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ἴδιατερα καὶ ἐμπι-
 στευτικὰ [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
 βούλια). consilia clandestīna μυ-
 στικὰ συμβούλια, κρύψαι συνεν-
 νήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
 1,5. 3) ἀπόφασις A 21,6. 22,3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης,
 (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
 conspexi, id. conspicio.
 con-spīcīo (con- καὶ τὸ ἄκρ. spe-
 cīo), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspīci in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μην ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ή ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantīa, ae, (εὐστάθεια). con-
 stantiā vocis atque vultūs (γεν.).
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώ-
 σῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con- καὶ statūo), tūi,

tūtum, 2. καθίστημι, ἴδρυω, ἐ-γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.

con-sto, stīti,—, 1. (συνέστηκα).

2) συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevēram, ἵδ. consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴ-ωθα, συνηθίζω.

consuetūdo, ὥνις, ἔξις τοῦ βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὄμιλητικότης, θέλαγχτρον τῆς συναναστροφῆς (ώραιοι τρόποι) A 1,4.

consul, ὑπίσ, ἀ., ὑπάτος. consule ἢ consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν ἀπολύτω τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης) ὑπάτου ὅντος ἢ ὑπάτων ὅντων, ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ. . . ἢ τῶν. . .

consulāris, is, ἀ., ὁ διατελέσας ὑπάτος, ὁ χρηματίσας ὑπάτος.
consulātus, ὕπ., ἀ., ὑπατεία.

consūlo, ἵνι, ltum. 3. (βουλεύομαι)
2) mihi consūlo, φροντίζω λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.

consultum, i, οὐ., ἀπόφασις, δόγμα. senatūs consultum Συγκλήτου δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iuriis consultus, ἀ., ὁ νομομάθης.

con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπανῶ. consūmōr φθίνω, ἐκτήκομαι.

con-temno, mpsi, mptum, 3. (καταφρονῶ). 2) morbum καταφρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. contentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος.

contextus, (συνεχής ὡς τὸ ὑφασμα). 2) συνεχής, ὀλόκληρος (ἄνευ χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.

contīnens, ntis, (συέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἔσωτόν, μεμετρημένος, (οἰκονόμος).

continentia, ae, (έγκρατεια), τὸ μεμετρημένον, οἰκονομία.

con-tīnēo (con- καὶ tenēo), tinui, tentum, 2. (συέχω). 2) περιέχω περιλαμβάνω.

contrā, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.

con-trāho, traxi, tractum, 3. (συσπῶ).

contrarīus, (ἀντίος). 2) e contrario τούναντίον.

contūli, ἵδ. confero.

con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non convēnit (ἐνν. inter scrip-tores) δὲν ὑπάρχει ὄμοφωνία [μεταξύ τῶν συγγραφέων], οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι, (δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς). colloquium convēnit (προκμ.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν (ώρισαν) συνέντευξιν. condiciones non convenērunt (ἐνν. inter eos) οἱ δροὶ δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν δρῶν δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν ἐπῆλθε συμφωνία μεταξύ των.

convīna, ae, ἀ., (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ συμπότης, ὁ συγδαιτυμών, ὁ σύνδειπνος.

- convivium, ūi, oū., (ἡ συμβίωσις).
 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
- con-vōco, 1. συγκαλῶ.
- copiā, ae, (ἀφονία). 2) copiae (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύναμις).
- copūla, ae, σύνδεσμος, ἐνωτικὸς κρίκος, δεσμὸς (φιλίας).
- cornu, ūs, oū., κέρας, κέρατον (ζῷου) Hn 5,2. 2) κέρας (πτέρυξ στόλου) Hn 8,4.
- corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.
- cor-rumpo (con-καὶ rumpo), rū-pi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χρήμασι), δεινάζω.
- corruptus, iđ. corrumpo.
- cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.
- credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8,3. 2) πιστεύω, quod vix credendum (=credibile) sit διπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις ήθελεν εἰναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18,5.
- creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.
- cresco, crēvi, crētum, 3. αὔξάνω. 2) crēvit virtutum laude γῆγησε (ηὔξθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.
- crēvi, iđ. crescо.
- crimen, īnis, oū., (κρῖμα, ἔγκλημα). 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ ἐνοχοποιήσεις.
- cubītus, i, ḍ., (καὶ cubītum, i, oū., κύβιτον), ἀγκάν.
- cūius, γεν τοῦ qui.
- cultus, ūs, ḍ., (περιποίησις τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἔξηπλορέτησις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἰδη ἐνδυμασίας καὶ ὑποδήσεως). cultus cottidianus ὁ καθημερινὸς (συνήθης) βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινὸς τρόπος τοῦ ζῆν.
- cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. Τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὄμοῦ Hm 1,5. 4,2. Hn 8,1 ὅθεν erat cum eo ηὗτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτὸν) Hm 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως =ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.
- cum, II. σύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰτιολ. ἄμμα) A 20,2. 3) (χρον. καὶ ὑποθ. ἄμμα) ὅταν, ἐὰν Hn 2,6. 4) μετὰ πρτ. ἡ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν. φὴ ἡ ἀφοῦ (+ ἀρ. ὥριστ.=cum historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ Hn 10,4. 11,6. C 2,2 (cum moraretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3. 20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἢν καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4 C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2 cum. quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὅσα-

κις, (ἐὰν) A 2,4. 20,1. 2.

cunctus, σύμπας.

cupiditas, ἄτις, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas notitiae clarorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noseen- di γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίσαι). cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidissimus litterarum fuit ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπήρξεν (ἥγαπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).

cupio, pīvi (ἢ ᾧ), pītum, 3. ἐπιθυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὔσυνειδησία A 15,2. ἡ (ἔξ ύποχρεώσεως) φροντίς A 20,4.

curatio, ὅνις, (φροντίς). 2 (ἰατρική) θεραπεία (κοῦρα).

curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. curo aedem reficiendam (γερουνδίβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) περὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodio, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, iδ. do.

datus, iδ. do.

dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1) τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2,2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3,1. A 14,2 (πολλάχις). 3) περὶ + γεν. Hn 2,2. 2,6. A 6,3. 18,6.

dēbēo (ἐκ τοῦ de-hăbeo), būi, bītum, 2. ὁφέλω, καθῆκον ἔχω. nemini dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὁφέλει (πρέπει). 2) ἀπολύτως: ὁφέλω, χρεωτῶ A 2,4.

debilīto, 1. (ἀσθενῶ] [=όω] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ δράσει. debilitor ἔξασθενῶ (=έω).

de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἃμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους) C 1,4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1,5. 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω A 2,1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων, π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλατοῦμαι A 22,3.

decem, δέκα.

decēo, decūi,—, 2. Ἀπροσώπως: decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέπον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 2. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) διαλύω διὰ τῶν ὅπλων τὴν διαφοράν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὅπλων. cum hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασίστικήν) μάχην. classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσι.

de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ, ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δῆλον καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, κατιστῶ σαφές A 18,6.

- decretūrus, iδ. decerno.
- dedērem, iδ. dedo.
- dedēris, iδ. do.
- dedi, iδ. do.
- de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.
- de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπα-
ραλαμβάνω δέ συνοδὸν C 1,4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11,1.
- deductus, iδ. deduco.
- deduxi, iδ. deduco.
- de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.
- de-fensum, (ὕπτιον τοῦ defendo)
Hn 6,1.
- de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3,1. A 6,4. 19,
3. 3) (παρα)δίδω A 4,2. 4) γνω-
στοποιῶ Hn 3,1. 12,2.
- de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.
- deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἐπειτα.
primum... deinde πρῶτον... ἐ-
πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
- delātus, iδ. defero.
- de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι δχι δλιγάτε-
ρεον [=καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ή
[=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.
- delectus μτχ. παθ. τοῦ deligo,
lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4,3.
- delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφανίζω.
- de-līgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.
- de-mīgro, 1. μετοικῶ.
- de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.
- de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωήν), ἀ-
ποθνήσκω. ο ium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ
μῆσος.
- de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.
- de-prīmo (de καὶ prēmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.
- descisco, scīvi (καὶ συνηθέστερον
descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, iδ. descisco.
- de-serībo, 3. πεσιγράφω. versibus
(ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω'ς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).
- desideriūm, ἵι, οὐ., πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13,3.
- de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω,
παύομαι.
- desisto, destīti,—, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).
- desperatīo, onis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπάγνωσις.

desperatus, (*παθητ.* μτχ. τοῦ desperō, 1. (*ἀκελπίζω*), ἀπηλπισμένος, ἀπελπισ. desperatis rebus (*ἀφαιρ.*) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spēcīo (de καὶ τὸ ἀχρηστὸν spēcio βλέπω), spexi, spectum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περί... A 6,4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἔγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀφραβωνίζω. destitērim, iδ. desisto.

destīti, iδ. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 2. (*ἀποστεγάζω*, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρειπώνω). detectus ἡρειπωμένος. detrimentum, i, οὐ., βλάβη, ζημία. A 2,3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5,2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2,4.

detūli, iδ. defero.

devīci, iδ. devinco

de-vincīo, vinxi, vinetum, 4. (*δένω*). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».

de-vinceo, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.

devinxit, iδ. devincio.

dexter, ěra, ěrum, (*ἡ dexter, dextra, dextrum*), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, δρίζω, προσδιορίζω (χρηνικὸν δριον ἀποδόσεως) προσδιορίζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) A, 24.

dictātor, ὄρις, ἀ., δικτάτωρ (γεν. δικτάωτρος), στρατηγὸς αύτοκράτωρ (τ.ε. μὲ ἀπόλυτον ἔξουσίαν).

dictus, iδ. dīco.

dies, diēi, ἀ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.), ἡμέρα. paucis diebus (=post paucos dies ή paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto postquam... τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφοῦ... — in dies δόσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημεριῶν). ίδε λ. ita.

diffīcilis, e, δύσκολος, χαλεπός, difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχείριστος, παράξενος, ίδιοτροπος A 5,1.

dignītas, ātis, (ἡ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξιωμα (τοῦ ἵππεως) A 1,1. 6,2. 5. 19,2. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἵππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἀξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του ὡς ἵππεως) A 2,2. dignitati servire φροντίζω ὑπέρ. τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς θέσεώς μου dilectus, ūs, ἀ., στρατολογία. dilexi, iδ. diligo.

dilīgens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo), ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος. diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentīa, ae, προσεκτική (ἐπιμεμελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5. C 3,4. A 13,4. 2) οἰκονομία,

- (φειδώ, δλιγάρκεια) A 13,5. 3)
ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου)
A 21,5.
- di-lígo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἔξ
ἐκτιμήσεως), ἐκτιμῶ.
- di-míco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀπο-
πέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn
3,3. 4,1. 3) vitam alieno ar-
bitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφί-
νω, παρατιῶ) τὴν ζωὴν τῇ ὀλλο-
τρίᾳ αὐθαιρεσίᾳ Hn 12,5.
- di-ríp̄io (dis καὶ rāpio), ripūi,
reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορ-
θῶ, ἔξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λα-
φυραγωγῶ.
- dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior
ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης) ἀνώτερος τ. ἔ. νικητής.
- disiēci, iδ. disicio.
- dis-ic̄io (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ
dis καὶ iācio, προφ. jacio] ὥπτω,
βάλλω), disiēci, disiectum, 3.
(διαρρίπτω). 2) domum a fun-
damentis κατασκάπτω τὸν οἶκον
ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
- dispalātus (μετοχὴ τοῦ ἀχρήστου
ἀποθεματικοῦ ὅμι. dispālor, 1. δια-
σκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρ-
μένος.
- dissensi, iδ. dissentio.
- dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ,
ζῶ ἐν διχονίᾳ.
- dis-sīd̄eo (dis καὶ sēdeo), sēdi,
sessum, 2. διίσταμαι, διέστηκα.
- 2) dissidebat ab eo διεφέρετο
αὐτῷ (εἰς διαφορὰς πρὸς αὐτόν),
ἥτο πολέμιος αὐτοῦ.
- dis-sociō, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέ-
ρω εἰς διχόνιαν, διαιρῶ, διασπῶ.
dissociatis animis civium (ἀντὶ
dissociatis civibus) διχονοσάν-
των τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πο-
λῖται διέστησαν (πολιτικῶς).
- districtus (μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ ῥ.
distringo, strinxi, strictum, 3.
σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν
πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολη-
μένος.
- dīti, δοτ. τοῦ dives.
- dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ.
diutīus πλείστα χρόνον, μακρό-
τερον.
- diuturnītas, ātis, μακροχρονιότης.
- dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀν-
τὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2.
- divinatīo, ὅnis, μαντική.
- divīnus, θεῖος. divīna res (θεῖον
πρᾶγμα, ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς
θεοὺς (= sacrificium).
- dīvus, i, (τιμητικὴ προσωνυμία),
οἱ ἀποθεωθεῖς, θεός. divi filius =
divi C a e s a r i s filius A 19,2.
- do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδω-
μι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν.
v i n c u l i s) δίδω (προτείνω τὰς
χεῖρας εἰς δεσμά), ὄμοιογῶ ὅτι
ἥττήθην filiam δίδω τὴν θυγα-
τέρα ὡς γυναικα, ἐκδίδωμι τὴν
θυγατέρα. locum nocendi πα-
ρέχω εύνοικὸν (χρονικὸν) σημεῖον

(= locum), λαβήν, εύκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικὰ) ἀξιώματα. tempore dato εὐκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσις τῶν κωμιῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἔξαπατῶ (γελάω πρβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτά 'ναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ιστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ιστία, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum = ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νὰ τύχῃ ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, iδ. committo 2. docēo, docūi, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω.

docilītas, ātis, εύμαθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτική ἴκανότης, εὔκολος ἀντίληψις.

doctor, ὅρις, ἀ., διδάσκαλος.

doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παίδευσις (γενική), διαπραγμάτευσις μεθοδικὴ C 3,4. 3) γνώσεις A 1,2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφικὴ παίδευσις A 3,3. 4,1. 17,3. dodrans, ntis, ἀ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1)4 ἔλαττον, ἥτοι libra ἡ ἄ libralis μετὸν 1)4, ἥτοι 3)4 τῆς libra. Mīx libra = 327,45 γραμμ.) 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5,2.

dolor, ὅρις, ἀ., ἀλγηδῶν, πόνος A 21,3. 4. 2) ἀλγος, λύπη, θλῖψις A 4,5.

dolus, i, ἀ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.

domestīcus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ίδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, iδ. domus.

domicilīum, ᾧ, οὐ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή.

domus, ᾖς, (δόμος) οἶκος Hn 7,7. A 22,1. μόνιμος κατοικία A 3,3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πτώσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3,3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13,6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8,1.

donīcum, σύνδ. (ἀρχαικὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἦν, μέχρις οὗ.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliquā re δωροῦμαι τινα πράγματι τινι, δωροῦμαι τινί τι.

dubīto, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ d e q u a r e nemo dubitat) περὶ οὖνδεις ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι).

2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν δκνῶ νά...
 δὲν διστάζω νά...
 dubius, ἀμφίβολος. sine dubio
 ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
 dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
 3,3. 8,4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ,
 Hn 2,4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)
 secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω
 (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9,4. 3)
 νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
 bet ducei ἐγκρατοῦς (μεμετρημέ-
 νου ἀνδρὸς γνώρισμα ὁφείλει) πρέ-
 πει νά θεωρῆται. nefas duco μετ'
 ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ
 (ώς) ἱεροσυλίαν νά...
 dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.
 dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὅριστικῆς.
 ἐνῷ, ἐνῷ χρόνῳ Hn 12,1. Μετὰ
 παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn
 2,3.
 duo, duae, duo, δύο.
 duplex, ἕcis (διπλοῖς). 2) διπλοῦς,
 διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).
 dux, ducis, ἀ., (όδηγός). 2) ἀρχη-
 γός, ἡγεμών.
 duxi, id. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήνετος ή τοῦ
 h) καὶ εχ (πρὸ φων. καὶ συμφ.),
 πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἐκ,
 ἀπὸ Hn 6,4. A 21,1. 2) πρὸς δή-
 λωσιν τῆς καταγωγῆς ή τοῦ γέ-
 νους: ἀπό, ἐκ A 19,4. 3) ἀντὶ^{γεν.}
 διαιρ. Hn 3,3. 12,1. 12,3,

A 5,2 (ex hereditate). 3) πρὸς
 δήλωσιν αἰτίας ή ἀποτελέσματος:
 ἔνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7,5. C 2,1.
 2,2. A 1,3. 20,3. 24,3. 5) πρὸς
 δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως
 πρὸς Hm 3,1. Hn 7,3. 7,5. A
 5,2 (ex dodrante). 6,2. (id. res
 publica). 13,6. 6) πρὸς δήλωσιν
 ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1,2.
 (e contrario). ex quo = ὅθεν Hn
 5,4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ή viā)
 ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.
 eamque = et eam, id. is.
 eandem, αἰτ.τοῦ eādem, id. idem.
 edictum, i, οὐ., διάγραμμα, διάτα-
 ἔις (ἔδικτον, ἡδικτον). 'Αναλαμ-
 βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ¹
 ἐδημοσίευον διάγραμμα εἴτε πα-
 ραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμε-
 τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων
 (edictum tralaticium διάγραμ-
 μα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-
 τοντες εἰς τοῦτο νέας ίδιας δια-
 τάξεις. 'Ο τιμητὴς Κάτων ἀνα-
 λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-
 λὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς
 περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in
 vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον,
 δημοσίευω.
 ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-
 tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω.
 2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A
 17,1. 22,4.
 ef-fīcio (ex καὶ fācio), fēci, fec-

tum, 3. (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2,2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) ἀποτελῶ, συναθροίζω (= colligo) Hn 10,5.

ef-fūgīo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως: παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἔκχυτος. 2) ἀμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖσαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, id. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν - met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiudemque = et eiusdem, id. idem.

elātus, iδ. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός. elegantiā, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενής διαγωγή (συμπεσιφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἀ., ἐλέφας.

elīcio (e καὶ lācio), cūi, cītum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistles (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους) eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινό-

της τοῦ λέγειν.

emax, acis, (ἀνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής ἀντιθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ή πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας), διάτοι (= γάρ).

e-numēro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

1. eō, ἐπίρρ., ἐκεῖσε Hm 3,1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τὸ σον) — ὕστε Hm 2,3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦταν (τοσοῦτον) σημεῖον ὕστε.

2. eō, iī (καὶ iī), ītum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντιθ. repo ἔρπω) Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλω τινὰ ως ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τινὰ εἰς δίκην).

3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.

1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸν μέρος Hn 11,2. A 2,3.

eōque = et eō, ἐπίρρ., Hm 3,1. ephēmēris, iidis, «ἔφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistolā), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis, ὁ., (ἱππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐπέων.

equester. tris, tre (ἰππικός), 2) ὁ τῇ ἵππῳ (ἱππάδι) τάξει ἀνήκων. equitatus, ūs, ḏ., τὸ ἵπποκόν, οἱ ἵππεῖς.

equus, i., ḏ., ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρός), 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν. error, ὅρις, ḏ., πλάνη, ἀπάτη.

erūdīo (ex καὶ rudis, τραχὺς), īvi, ītum, 4 (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudivit filium ἐδίδαξε (διὰ διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

erudītus, (ἐξαισίως) μορφωμένος. e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ. et, σύνδ., καὶ et-et καὶ - καὶ. 2) καὶ, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἀρνησις) A 22,2.

etīam, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3. etiamnum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ., εἰ καὶ, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex ardescō, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἀναψε).

exarsi, ḏ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ. excellenter, ἐπίρρ., ἐξαιρέτως.

ex cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως με-

τακαλῶ.

exemplum, i, oὐ., (ἐκ τοῦ eximo. ex em - p - lum = τὸ ἐκλεγμένον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα. ex-ēo, īi, ītum, īre, 4. ἐξέρχομαι, 2) fama exit φήμη διαδίδεται. (θρυλεῖται).

exercītus, ūs, ḏ., στρατός. Πληθ. -ūs=milites, copiae Hn 8,1. ex-háurio, háusi, háustum, 4. ἐξαντλῶ.

existimatiō, ὅnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.

exisse, ḏ. exeo.

existīmo, 1. νομίζω Hn 12,2. A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1,2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A16,4 20,5. 4).-mor θεωροῦμαι A 6,1.

exītus, ūs, ἔξοδος Hn 12,3.

ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδόν ποιοῦμαι. 2) expedio me ἐκσφέζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι (ξεμπλέκω, γλυτώνω).

expendo, pendī, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα]) δθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. πρκμ.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἔξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις,

χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἔξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἴδ. expendo.

ex-perīor, pertus sum, perīri,

4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαί πρός τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄλιμοιρος. expers periculi ἄλιμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-pōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἴδ. exposco.

ex-posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ).

2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν τινος.

exposūi, ἴδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἵρω», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις)

exque eā ἀντὶ ex eaque ἴδ. is.

ex-splendesco, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πόλεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντιθ. intestīnum bellum).

extra, πρόθ. μετ. αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ., τελευταῖον Hm

2.3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.

ext̄lli, ἴδ. effero.

exul, ὐλις, ἀ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facīle, ἐπίρρ., εύκόλως.

facīlis, e, εύκολος Hn 10,3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος A 21,2. ἴδ. celer.

facilitas, ἄτις, (εύκολία τρόπων), πραότης.

facīo, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. cīvem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον.

finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνείαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγήν (όδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimen-tum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβήν εἰς τινα εύκόλου συλλήψεώς μου (ἴδ. potestas).

nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω

τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμασίως [καλά] γνωρίζω τι. versu-
ram διαπραγματεύομαι (συνάπτω)
νέον δάνειον (πρὸς ἔξόφλησιν προ-
γενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτον
τι πράττοντες οἴονεὶ vertebant
(μετέβαλλον) creditorem (=ἡλ-
λασσον δανειστήν). palam ποιῶ
γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέψω,
μορφῶ. domi factus οἴκοι εἰθι-
σμένος, γεγυμνασμένος.
facto, id. fio. quo facto οὖ (=
τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὁ γε-
γονός, οὖ ἔνεκα, διὰ τοῦτο.
factum, i., οὐ., γεγονός, συμβάν,
Hn 6,3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A.
18,6.
factūrus, id. facio.
factus, id. facio καὶ fio.
facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9,1.
2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυ-
νατότης A 2,2. 3) Πληθ. τὰ μέσα
πρὸς καταβολὴν τῶν ἔξόδων, πε-
ριουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6,2.
fāma, ae, (φήμη) 2) διάδοσις,
θρῆλος.
fames, is, πεῖνα.
familiā, ae, (ἐκ τοῦ famulus οἰκέ-
της, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν
ὑπηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρέται,
οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς,
[τὸ συγγενολόγι] A 18,2. 18,3.
id. pater familiās.
familiāris, e, οἰκεῖος, φίλος A 16,
2. res familiāris, τὰ πατρῶα, ἡ
περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὖσ.

πιστὸς (ἔμπιστος) φίλος A 5,1.
familiarītas, ātis, (σχέσις οἰκο-
γενειακὴ) οἰκειότης (αἱ καλαὶ
σχέσεις).
familiarīter, ἐπίρρ., οἰκείως, στε-
νῶς, συγκρ. familiātus.
familiās (γεν.=familiæ) id. pa-
ter familiās.
fastigium, ūi, οὐ., (κορυφή) 2)
βαθυδάς (κοινωνικός).
favō, fāvi, fāutum, 2. (μετὰ
δοτ.) εύνοιῶ.
febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ.
= πυρετοῦ προσβολαί.
fecero, id. facio.
feci, id. facio.
ferē, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.
fēro, tūli, lātum, ferre, ὑποφέ-
ρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3.
calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ
δεινὰ (τὰς συμφορὰς) τοῦ πολέ-
μου. fructum κομίζομαι τὸν καρ-
πὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι,
διά... (id. καὶ fructus). 2) ὑπο-
μένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς idio-
τροπίας τινὸς) A 5,1 id. nobilis
καὶ expendo.
ferocia, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγε-
ρωχία, εύψυχία.
ferrum, i., οὐ., (σιδηρος). 2) ἡ διὰ
τῶν ὄπλων βίσι, τὰ ὄπλα.
fictīlis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo
πλάττω). vas fictile (πληγθυντ.
vasa fictilia) σκεῦος, πήλινον,
ἀγγεῖον κεράμειον.
fidens, ntis (χυρίως μτχ. τοῦ fī-

do) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποιθησις ἵδ. animus.

fides, ἔι, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2,3. 4. προστασία Hn 9,3.

fīducīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentis-sima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος. filius, ἕι, ἀ., υἱός.

filia, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ἀ., (ὅριον, ὁρόσημον).

2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ Hn 8,1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1,3.

fīo, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14,2. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδακτος) A 13,4.

fistūla, ae, συρίγγιον [φίστουλας], συρίγγωδες ἀπόστημα. fistulae puris συρίγγια πύου, συρίγγωδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.

flagitīum, ἕι, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀτιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ἔvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φιλημάτων).

fluctus, ūs, ἀ., κῦμα A 6,1. 2) fluctus (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων κειμῶν (καταιγίς) ἵδ. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς 'Ρωμαίοις).

foedus, foedēris, οὐ., συνθήκη. fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.

foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es et, πληθ. -ent).

foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ὕμ).

forma, ae, μορφή, ἔξωτερικὴ ὅψις, τὸ ἔξωτερικόν.

formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμένος).

fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἀν τυχὸν (ἀντὶ exspectans si forte) Hn 8,1.

fortis, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.

fortuitō, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.

fortūna, ae, είμαρμένη A 19,1.

2) τύχη, εὐτυχία Hm 4,1. 3)

α) τύχη, μοῖρα A 3,3. 19,2.

β) (ἴδια κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9,3. A 2,3. 4,2. 21,1.

forum, i, οὐ., (ἀγορά) 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἥρχισεν, (ἥρχισε τὴν πολιτικὴν δρᾶσίν του).

frater, tris, ἀ., ἀδελφός.
 frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.
 frequentia, ae, (πυκνότης). 2)
 frequentia, (ἀφικιρ.) vulgi μετὰ συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).
 fructus, ūs, ἀ., καρπός. 2) fructus rei familiaris αὔξησις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπὸς (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν).
 frumentum, i, οὐ., σῖτος.
 frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιὰ) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μέ τινα.
 frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην. frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.
 frustror (ἐκ τοῦ frustra),—1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἔδιον, ἐμκυτῶ ἀδικῶ, βλάπτω.
 fuēram, iδ. sum.
 fuērim, iδ. sum.
 fuga, ae, φυγή.
 fugāram = fugavēram, iδ. fugo.
 fūgio, fūgi, fugītum, 3. φεύγω.
 2) rei publicae procreationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).
 fugisse, iδ. fugio.
 fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν.
 fui, iδ. sum.

fundamentum, i, οὐ., θεμέλιον.
 funus, funēris, οὐ., κηδεία, ἐκφορά, ταφή.
 futūrus, iδ. sum.

G

gener, ēri, ἀ., γαμβρός, (ό ἀνήρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.
 generātus, (πεφυκός). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπό τινος = ortus.
 generōsus, (εὐγενῆς τὴν καταγγήν), γενναῖος φρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικὸς A 3,1.
 gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.
 genus, genēris, οὐ., (γένος). 2) εἶδος.
 gero, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτῶν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου) διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praeturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ δξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res genuntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαὶ), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα. gestum, iδ. gero.
 gloriōr, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

graecē, ἐπίρρ., ἐλληνιστή.

graecus, ἐλληνικός. res graecae ή γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρχαίας) Ἐλλάδος.

Grāius, ίδ. Πίνακα Ἰστορ. καὶ Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratia, ae, (χάρις). 2) δημοτικότης, εὔνοια (ἔξι ἐκτιμήσεως) A 2,4. 6,2, 21,1. 3) καλή (φιλική) συνενόησις, συμφιλιώσις A 17,1 ίδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, δέξις.

gravitas, atis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habeo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ώς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ώς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18,4. 3) ποιῶ. hāc oratione habitā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπών. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,2. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γιγνώσκω κατὰ βάθος, percip-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipiō) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω A 17,3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18,1. 8) satis habeo+ἀπρομφ. =ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.] +ἀπρομφ.= φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περνῶ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώνω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἴμαι ἐν τινὶ καταστάσει), διακειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ. ἐν τοῖς υἱοῖς) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου διαγείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habito, 1. κατοικῶ. bene habito καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω ὥραν σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταῦτη, διὰ ταῦτης τῆς δόδου.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λαφυρα πολέμου, εἰς ἔνδειξιν ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἀλλας πωλήσεις, ἤτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολιται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρα-

σιῶν. Ἰδ. accedo.
hereditas, ātis, κληρονομία.

heredīum, ūi, oū., κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλει- φθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρι- κὸν κτῆμα.

heres, ēdis, ḍ., κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.) οὗτος, ὅδε.

hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ., ἐντεῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historīa, ae, (ἰστορία). 2) συστη- ματικὴ ἴστορία. contexta συν- εχής ἴστορία, ἴστορικὴ πραγμα- τεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16,3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἴστορικὰ ἔργα C 3,3.

hodīē, ἐπίρρ., σήμερον.

homo, hominis, ḍ., ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κό- σμος) A 13,6.

honos, ūris, ḍ., τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιω- μάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5. 3) ἀρχὴ, πολιτικὸν ἀξιωμα, αἱ τιμαὶ C 1,1. A 6,2.

hortatū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hor- tatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τινος).

hortus, i, ḍ., (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περιβόλος (πάρκο). hospitīum, ūi, oū., φιλοξενία.

hostīa, ae, ἵερεῖον, σφάγιον, θύμα. hostis, is, ḍ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἔχθρος (τῆς πατρίδος).

hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτο τὸ τέπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.

huic, δοτ. ἐνική τοῦ hic, haec, hoc. humanītas, ātis, φιλοφροσύνη, εὐ- μουσία, εὐγένεια τρέπων ἀπορ- ρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευ- ματικὴ καὶ θιακὴ ἀγωγή). 2) ἀ- νωτέρα, (ὑψηλή, λεπτή) μόρφω- σις A 3,3. 3) λεπτότης τρέπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,4. humīlis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācio, (πρόφερε jacio), iēci, iac- tum, 3. ὁίπτω, βάλλω.

iacto, (θαυμιστικὸν τοῦ iacio) (ρι- πτάζω). 2) ρίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἥδη. ianūa, ae, (πρόφ. janua), θύρα.

ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12,1.

idem, eādem, idem, ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem). hic idem αὐτὸς οὗτος.

idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἔνεκα). 2) ideo ...quod τούτου ἔνεκα... (δι)ότι.

idonēus, ἐπιτήδειος, κατάληγος.

igītur, σύνδ., λοιπόν.

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀ- γνοίᾳ.

iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud, (γεν. *illīus*, δοτ. *illī κτλ.*) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum,
3. ἐμπαίζω.

illistris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανῆς
(τὸ γένος) Hn 3,2. 3) *res illustris* ἔξεργον αἰγάληεν (ἔξοχον) A 18,2.

illūsus, iδ. *illudo*.

imāgo, gīnis, (εἰκών). 2) πληθ. αἱ κήρωναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ūris, ἀ., μιμητής, ζηλωτής.
immīsi, iδ. *immitto*.

im-mitto, 3. («ἐῶ τρέχειν», «σεύω»). 2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἔξαπολύω, ἔξαποστέλλω.

immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ μολα=κριθαὶ χονδροκοπανισμέναι, ἀς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, ītum, 4.
ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ūris, ἀ., ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2 C 3,1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A19,1.

imperīum, ii, οὐ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7, 3. 3) *summa imperii* (τὸ δόλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἔξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἔξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5,3. *orbis* (γεν. *terrārum*, ἔξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασίλειον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω.
...alicui ut, προστάσσω τινί, ἵνα,
(διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) *doctrinis quibus puerīlis aetas impertiri* debet, eruditivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὁφείλει, ἔξεπαθευσε, τ.ε. δι’ ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἴτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παίδων. *impestrārim* = *impetravērim*, iδ. *imperetro*:

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον. *impraeſentiārum*, (δημάδης ἐκφασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ε. in praesentiā harum (r e r u m). *imprundenter*, ἐπίρρο., ἀφρόνως. *īmus* καὶ (*infīmus*) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. *inferior*, κατώτατος iδ. *intestinum*.

in, πρό. I. 1) (μετ’ αἵτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χρον. in singulos menses καθ’ ἔκαστον μῆνα, μηνιαίως iδ. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17,2 II. (μετ’ ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5,1. 2,3. 11,4. C 1,1. 3,5. A 18,1. 2. 3. 20,3. 2) ἐπὶ γεόνου κατὰ + αἰτ. Hn 4,3. C 1,2. 2,2. A 1,3. 17,4. 21, 5. 3) πρὸς δήλωσιν ἄλλων σχέσεων: α’) πρὸς δήλωσιν περιστάσεων, ὑφ’ ἃς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι :

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in ommi procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δήλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adulescentulo...erat ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἔφωδιασμένος, ή τῆς καταστάσεως, ἐν ἣ τις εὑρίσκεται: in sestertio ὡς ἀνθρωπὸς μὲ περιουσίαν... [ἰδ. sestertius]. δ') πρὸς δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in n u m e r o eorum) μεταξὺ τούτων Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13, 2. A 13,3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμάτων, εἰς ὅν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι : [pacem conciliavit, in quo = in q u a r e] εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὄποιαν).

in-cendo (in καὶ cando), cēdi,—, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cěrpio (in καὶ cāprio), cēpi, cēp-
tum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.

in-cěto, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέ-
πω, παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἀ., κάτουκος.

incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incre-
dibile dictū (β' ὅπτιον τηῦ ρ.
dico) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου

κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα indicium, ᾧ, οὐ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indīco, 1. δηλῶ, φανερώνω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-dīgēo (indu [= in] καὶ egeo), ᾧ,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ζένης βοηθείας· medicīna (ἀφαρό.). κάμψω χεῖσιν (ἔχω χρείαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5,3.3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, iδ. induco.

indulgentīa, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dulsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εῖμαι (ὑπεροβολικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς διφειλέτας (νὰ καταβάλωσι τὸ χρέος των εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industrīa, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἐθελοπονία A 13 , 4.

in-éo, ᾧ (σπανιώτ. īvi), ītum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἀσπλος.

inertīa, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερρῇ. καὶ ars τέχνη] ἀτέχνος). 2)

ἡ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπῆ, ῥαθυμία, ὀκνηρία.

in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiām μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. ἐπιφέρω arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infīmi, ūrum (ἰδ. imus), οὐσ., οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν). infinītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρομετρος.

in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fittias ire αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.

ingeniūm, ῥι, οὐ., (φυὴ). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυῖα, πνεῦμα.

inīcio [πρόφ. injīcio] (in καὶ iācio), iēci. iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

inīi, iniēram, iδ. ineo.

inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἐχθρικαὶ διαθέσεις.

inimīcus (in καὶ amīcus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὐσ. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.

inīquus (in καὶ aequus) ἄνισος. 2) ἀδικος.

initīum, ῥι, οὐ., ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nītor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, iδ. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια, inopia publica, ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ

τοῦ κράτους δυσχέρειαι.

inprīmis (in καὶ prīmus), ἐπίρρ., ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἔξοχήν, iδια.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ὅημα), λέγω, —εις, -ει.

in-sōčens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidīae, ārum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4,3. 5,3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12,2.

insidīor, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.

in-stitūo (in καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. (ἰδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2,4. C 3,3. A 14,2. 3) ἀποφασίζω Hn 8,3.

insūla, ae, νῆσος.

intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5,4.

intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει 'ς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορημὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20,2.

intercessise, iδ. intercedo.

interdum, ἐπίρρ., ἐνίστε.

inter-ēo, īre, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

- λυμαὶ Ἡν 4,3. Ἡν 2,4. 2) ἀποθηκήσκω (χάνω τὴν ζωήν μου) Ἡν 13,1.
- interfēci, ἵδ. interficio.
- inter-fīcio (inter καὶ fācio), fēci, factum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτενώ. interficior ἀποθηκήσκω, φονεύομαι.
- interficiundus (= interficiendus ἵδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiundum πέδις τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, ἵδ. intereo.
- interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξύ (χρόνῳ).
- interiōr, ἀ. καὶ θ., interius, οὐ., (γεν. interiōris), συγχρ. ἐνδότερος, ἵδ. consilium.
- interiōrem, ἵδ. intereo.
- interiōtus, ἥς, ἀ., ἀπώλεια, θάνατος.
- inter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) me παρεμβαίνω, ἐπεμβαίνω, (δανείζω χρήματα).
- interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἔξηγῶ.
- inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).
- intestīnum, i, οὐ., ἔντερον. imum intestīnum τὸ δέθὸν ἡ ἀπευθυνμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἔντέρου.
- intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἔντοσθεν, ἔντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος,
- (ἀντίθετον: externus ἔξωτερικός). intīme, ἐπίρρ., οἰκειότατα.
- intra, πρόθ. μετ' αἰτ. (ἐδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ+γεν. Ἡν 11,4.
- in-věnīo, 4. (εὑρίσκω). 2) ἀνακλύπτω, ἔξευρίσκω.
- inventūrus, ἵδ. invenio.
- in-veterasco (ἐν αρκτικὸν τοῦ inventero), rāvi,—, . ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιωνίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A 2,5.
- invictus (in καὶ vīnco), ἀήτητος, ἀνίκητος.
- invidīa, ae, φθόνος.
- invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
- iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι. iocans παιζων, χάριν παιδίας.
- Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
- ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ό τιδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιφρηματικῆς : ἀκριβῶς Ἡν 10,5.
- irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. δργίζομαι.
- irātus, παρωργισμένος ἵδ. irascor.
- ire, ἀπαρμφ. τοῦ ὄήμ. eo.
- ir-rīdēo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum, 2. ἔγγελῶ, μυκητήρίζω, σκώπτω.
- is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
- itā, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὑστερον, ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

iotaque, καὶ οὕτω (= et ita) A 15, 1. 2) σύδ. ὅθεν.

itemque = et item ἐπίρρο.) ὁσαύτως, ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it[yn]er), γεν. itinēris οὐ., πορεία, πορεία (τοῦ στρατοῦ). itērum, ἐπίρρο., τὸ δεύτερον Hn 5,3. C 2,2. 2) δεύτερον Hn 6,4.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum 2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iucundus (πρόφ. jucundus), τερπνός, τερψθυμος A 14,1. 2) εὐχάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iudicūm (πρόφ. judicūm), γίνονται κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6,3. id. habeo. 3) (κρίσις) iudicio (ἀφαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμένως A 15,3.

iūdīco (πρόφ. judīco), 1. δικάζω, καταδικάζω. 2) exulem iudico aliquem (κρίνω τινὰ ἔξοριστον), καταδικάζω τινὰ εἰς ἔξορισαν, ἔξορίζω. hostem iudicatum καίπερ κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρὸν (τῆς πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω Hn 13,2 A 13,3. 16,1. 20,5. 4) συνάγω, συμπεράνω A 15,3. Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γεν.

Iovis, δοτ. Iovi, αἴτ. Iovem, ἀφαιρ. Iove, ἀ., Ζεύς, Iuppīter optimus maximus Ζεὺς ἄξιστος μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. δικαύω, δραχίζομαι.

iūs (πρόφ. jus), iuris, οὐ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6,3.

3) iuris consultus, ἀ., ὁ νομομάθής, (δεινὸς νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure iurando), οὐ., δρκος (τῶν πολιτῶν). Ὁ δρκος τῶν στρατιωτῶν ἐλέγετο sacramentum.

iussi, id. iubeo.

iuvencus, i., ἀ., (πρόφ. juvencus), νέος ταῦρος, μόσχος.

iūvit, id. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum, 1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ' αἰτ. = παρά + αἰτ., ἐπὶ + δοτ. πλησίον.

K

kălendae, ārum ἐκ τοῦ (calo = καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι), τ.ε. ἡ πρώτη ἡμέρα ἑκάστου μηνός. prīdie kal. (=kalendas) Aprīles τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ 'Απριλίου (ἥτοι τῇ 31 Μαρτίου).

Γ

labor, ὅris, ἀ., μόχθος, ταλαιπωρία. lacesto, īvi, ītum, 3. «καταπειράζω», προκαλῶ.

lacrīma, ae, (δάκρυμα), δάκρυ, lapis, īdis, ἀ., (λίθος). 2) «δροῖς», «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. miliarīus (= ἔχων 1000), ὁ μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον (=1000 ρωμαϊκὰ βήματα) ἵδε καὶ passus.

largit̄io, ūnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατά τὰς ἐκλογάς).

lāus, lāudis, ἔπαινος, ἔπαινετική ἀναγνώρισις.

lāutus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ὅθεν λελουμένος, λ ου σ μέν ος).

2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγώις»), εἴμαι πολὺ γενναιόδωρος (ἐν τῇ ζῷῃ).

lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lecticūla, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectīca), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lectīo, ūnis, ἀνάγνωσις.

lector, ūris, ἀ., ἀναγνώστης.

legātus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7,2. 12,2. 12,4. 2) ὁ μετὰ τὸν Πρωταρίον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.

lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.

lēvis, e (κούφος). 2) ὁ μὴ ἔχων βαρεύητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτὸς A 22,3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυσαλος), ἀστατος A 15,1.

lēvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.

liber, bri, ἀ., βιβλίον.

liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἀ-

λευθέριος, εὔγενής, ὑποχρεωτικός. liberalītas, atis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

liberalīter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.

librarīus, ūi, ἀ., (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς δλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.

littēra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαριθμού). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή.

3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαὶ) C 3,1, A 1,2. 5) ἡ συγγραφική, τὸ συγγράψειν Hn 13,2.

litterātus (δεδιδαγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).

lītus, ūris, οὐ., ἀκτή, παραλία. locuplēto, 1. πλουτίζω (τι διά τινος).

locus, i, ἀ., (πληθ. loca, ūrum, οὐ.)

τόπος, μέρος Hm 1,2. Hn 11,1. A 20,1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2,4. Hn 3, 4. εύνοικὸν σημεῖον, εύκαιρία Hm 1,2.

longē, ἐπίρρ., (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκρ. longīus (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, i, ἀ., ἵσχιον (ἔξ οὗ lumbarīo ἵσχιας, δσφυαλγία).

luxurīa, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ., μᾶλλον.

magister, tri, ἀ., (ἀρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.

magistratus, ūs, ἀ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαὶ, οἱ ἀρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Hm 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καιρῷ θηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἀρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitudo, ūnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14,3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἔκτεταμένος A. 12,3. 2) πολυάριθμος Hn 3,2.

magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1.

C 1,2. 3,1. A 2,4. 16,1. 20,5. Συγκριτ. maior ἀ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἀ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ.

maximus μέγιστος.

mālē, ἐπίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

mallem, πρτ. ὑποτ. τοῦ ᾧ. malo.

malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

mālum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν.

malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,4.

Πληθ. mala, ūrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2,3.

manceps, c̄pis, ἀ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullus rei manceps οὐδὲνὸς πράγματος (οὐδὲμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mānēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, iδ. maneo.

manus, ūs, χείρ iδ. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4,3.

mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηράν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.

maritimus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6,1.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonium, ūi, οὐ., γάμος, συνοικίσιον.

matūrē, ἐπίρρ., προώρως.

maximus, iδ. magnus.

medicina, ae, φάρμακον, ιατρικόν.

medičus, i, ἀ., ιατρός.

mediimnus, i, ἀ., μέδιμνος (μέτρον ἀττικόν). Γεν. πληθ. medimnum.

‘Ο ἀττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.

mediōcris, e, μέτριος, μέσος A13,3.

2) μηφρ. μέτριος, μικρός, δλίγος

A 13,4.

meditor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι),

ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω).

- měmor, ὄρις, μνήμων.
- memoría, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8,2.3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13,3.
- mendacium, ii, οὐ., ψεῦδος.
- mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
- mensis, is, ἀ., μήν. in singulos menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνιαίως.
- mensura, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
- mentio, őnis, μνεία. mentione factā μνείας γενομένης.
- mercennarijus, μισθοφορικός.
- merēo, ői, őtum, 2. (ἀξιός είμι).
- 2) primum stipendum mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιος, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
- meritō, ἐπίρρ. δικαίως.
- met, μόρ. ἐγκλιτ. γε ἰδ. egomet.
- metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
- meus, ἐμός.
- mihi, δοτ. τοῦ ego.
- měgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
- miles, l̄itis, ἀ., στρατιώτης.
- mille, ἄκλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσιαι.
- mīnor, ἀ., καὶ θ., mīnus οὐ. (γεν. minōris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor)
- ἥσσων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἑπτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἑπτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
- mīnus, συγκρ. ἐπίρρ., ἡττον, δλιγάγωτερον. minus robustus=non robustus ὅχι τάσον ἴσχυρός, δλιγον ἴσχυρός.
- mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
- mīsi, ἰδ. mitto.
- mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16,3. 20,1.
- moderatīo, őnis, μετριασμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οίκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
- modīcus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
- modīus, ői, ἀ., μάδιος (μέτρον στηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας=1/6 τοῦ ἀττικοῦ μεδίμνου). Γεν. πληθ. (ώς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
- mōdō, ἐπίρρ., μόνον. modo-modo ὅτε μὲν-ότε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ.
- mōdus, i, ἀ., τρόπος 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἥτοι οἱ 6 μάδιοι) A 2,6.
- mons, montis, ἀ., ὄρος.
- monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
- morbus, i., ἀ., νόσος. morbus oculorum νάσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
- mōrōr, mortūus sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
- mōror, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu

tius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἡ ὁ σον δύναμις ἐπέτρεψε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν) ἐπὶ στρατηγῶν Hn 5,1. 3) διατείθω (ἐπὶ τόπου) A 20,1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἀ., ἔθος A 6,2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ γαραγήρ, τὸ ηθος C 3,5. A 5,3. 14,2. 19,1. 3) τὰ ηθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3,3. τὰ ηθη (τῶν προγόνων) A 18,1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὅστε οὗτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, īnis, πληθύς, πλῆθος, συῆνος (κοιπάδι).

multō, ἐπίρρ., πολλῷ, πολύ.

multus, πολὺς Hn 1,2. 5,3. 2) πολύς, ὑπερβολικὸς A 13,5. 3) οὐσ. multa, ὄρυμ, οὐ., πολλὰ Hn 2,3. 4) πολύς, μέγας C 3,4.

munditía, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαι- σθησίας).

municipiūm, īi, οὐ., ισοτελῆς πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς 'Ρώμης κειμένη, ίδια ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ίδίους νόμους καὶ ὑπὸ ίδίους ἀρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ ῥωμαίου πολίτου.

munio, īvi, ītum, 4. (όχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὁρος)=κατασκευάζω (ἀνοίγω), γαράττω ὅδούς (πρὸς διόδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ēris, οὐ., λειτουργία, (καθῆκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3. 12,3. 3) munus fortunae εὔνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἀ., (τοῖχος). 2) muri (πληθ.) τὰ τείχη τῆς πόλης τείχισμα. mutatio, ὄνις, μεταβολὴ. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάτωσις (ταραχή). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, īd. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρῳ (ώς) ἐπαρχίαν λαχών (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ήμέτερον: ποὺ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nāscor, nātus sum, nāscī, 2. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἔχ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ.=Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης natus γεγονώς. domi natus οἴκογενής.

natīo, ὄνις, ἔθνος.

- natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) χαρακτήρ, φύσις, φυσικὴ κλίσις, τὸ φυσικὸν A 5,1. 17,3.
- natus, ἴδ. nascor.
- naufragium, ῥι, οὐ., ναυάγιον.
- nauticus, ναυτικός, castra nautica, τὸ ὄρμητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὁχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).
- navalis, e, ναυτικός proelium navale ναυμαχία.
- navis, is, ναῦς.
- nē, (ἐπίφρ.). 2) σύνδ., ἵνα μή, ὅπως μή.
- nē, μόρ. ἐγκλιτ., εἰ, ἀν...
- nēc ἡ nēque, σύνδ., οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή. necessere, ἀκλ., necessere est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι.
- necessitūdo, ῥις, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακός). C 1,3.
- Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὑφ' οὓς ὁ κλῆρος (=sors, τ.ε. ἡ τοῦ θείου κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηργμένους δι' ἀρρήκτου ἥθικοῦ δεσμοῦ. Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ ὄποιος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitudo. 3) οἰκειότης, στενὸς δεσμὸς ἡ σχέσις μεταξὺ συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας A 19,4.
- nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅτι ἀπαγορεύει ὁ θεῖος καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ιεροσυλία ἴδ. duco ἐν τέλει.
- nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12,3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1,5.
- negōtium, ῥι)nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.
- nēmo, γεν. nullīus, δοτ. nemīni, αἰτ. nemīnem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]), οὐδὲν A 6,3. 2) ἐπιθετικῶς = nullus A 19,3.
- neptis, is, ἐγγόνη.
- neque, ἴδ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῷ ὑστερον, μετ' οὐ πολύ.
- néuter(nē-üter), néutra, néutrum οὐδέτερος. in néutram partem, εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε πάρα πολύ, οὔτε πολὺ ὀλίγον) ἴδ. conspicio.
- nihil, (γεν. nullīus rei, δοτ. nullī rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.
- nihil, ἐπίφρ., κατ' οὐδὲν A 21,5.
- nihilo, ἐπίφρ., (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihilum, i, οὐ., οὐδέν). nihilο setiūs οὐδὲν ηττον.
- ni-si, σύνδ. εἰμή, ἐὰν μή (=si non). nego nisi (=dico non... nisi) λέγω ὅτι δέν... ἐὰν μή, λέγω ὅτι τότε μόνον..., ἐὰν.
- nobīlis, e, (γνωστός [ἐκ τοῦ no-sco]). 2) οὐσ. πληθ. nobiles, ῥιμ ἀ., οἱ εὐγενεῖς. Οὔτως ἐκαλοῦντο ἐν

‘Ρώμη ἐκεῖνοι, ὃν οἱ πρόγονοι
ῆξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2,3. 3)
ὸνομαστός. nobilis feror φέρομαι,
θεωροῦμαι (ὃν νέος) διακεκριμέ-
νος A 3,2.

nocendus, iδ. noceo.

nocēo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλά-
πτω.

noctū, ἐπίρρ., νύκτωρ, (ἐν καιρῷ)
νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-vdlo), nolūi, nol-
le (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomen, ūnis, οὐ., ὄνομα. sine no-
minibus ἄνευ ὄνομάτων, (ἄνευ
δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὄνόμα-
τος). suo nomine iδ. suus.

nomīno, 1. διαμάζω.

nōn, οὐ., οὐκ, ὅχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ., ἐνενήκοντα.

nonn̄hil, ἔστιν ὅτι, τί .nonnihil
temporis τὶ χρόνου, χρόνον τινά.
οὐσ. nonnulli, ὅρυμ, ἀ., τινές.
nōnus, ἔνατος.

notitia, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3,4.

A 18,2. ἀναφέρω, μηγμονεύω A 18,3.

novem, ἐννέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nūbo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ
πέπλου), 2) ἐπὶ γυναικός alicui
λαμβάνω τινὰ σύζυγον (ὑπανδρεύ-
ομαι).

nullus, (γεν. nullīus, δοτ. nullī,
κλπ) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3.
18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5,1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.), εἰ, ἄν...
numerus, i, ἀ., ἀριθμὸς A 12,4.

2) δύναμις Hn 2,1.

numquam, ἐπίρρ., οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ., νῦν, τώρα.

nuntiō, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptiae, ἄρυμ, μάνον κατὰ πληθ.

(ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nūpta, μτχ. iδ. nubo.

O

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἐ-
νεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) ob-
ductā nocte (ἐνν. c a e l o) ἐξα-
πλωθείσης τῆς νυκτὸς (ἐπὶ τοῦ
օὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑ-
πὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός, (ἐν νυ-
κτὶ σκοτεινῇ).

obductus, iδ. obduco.

obiēci, iδ. obicio.

obīcio (πρόφ. objicīo), ob καὶ
jācio), iēci, iectum, 3. (προβάλ-
λω). 2) me ἀντεπεξέργομαι, ἀντι-
τάσσομαι. 3) obiciar ἀντιτάσσο-
μαι· quo repentinō visu obiecto
οὖ (= τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδο-
κήτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ
τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τού-
του φαινομένου.

obītus, ūs, ἀ., (ob+eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob καὶ sacro), 1. ἐξορ-
κίζω, ίκετεύω iδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπομαι).

2) studiis (δοτ.) = īμαι (ψυχῇ
καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς

τὰς μαλέτας, ἐπιδίδομαι.
observantia, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια).
 μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπι-
 φυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης
 πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
obses, obsidis, ἀ., δύησος.
ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdi,
 sessum, 2. πολιορκῶ.
obstinentiō, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη
 taciturnā obstinatione διὰ τῆς
 σιωπῆς ἢ σιχυρογνωμοσύνης, διὰ
 τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
obtestatiō, ōnis (ἐπιμαρτυρία).
obtestationes patris oī τοῦ πα-
 τέδος ἔξορκισμοί, (αἱ θερμαὶ) i-
 nesīsīai (παρακλήσεις) τοῦ πατέρος.
obtigi, id. obtingo.
ob-tinēo (ob καὶ tēnēo), tinēi,
 tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω
 A 6,4. 2) διατηρῶ A 1,1.
ob-tingo (ob καὶ tango), tīgi,—3.
 (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
 κλήψω δίδομαι.
obtrectatīo, ōnis, (κακοήθης) ἄ-
 μιλλα, κακεῖτρεχής ἀνταγωνισμός.
obviam, (ἐπίρρ. εἰς ὑπάντησιν). 2)
 obvīam venio ἀντεπέξερχομαι, ἀν-
 τιτάσσομαι id. καὶ venio.
occasiō, ōnis, εὐκαιρία.
oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cī-
 di, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ
 πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre
 occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
 μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
occupatiō, onis, ἀσχολία, ἐνασχό-
 λησīsī.

oc-cīpo (ob-cāpīo), 1. κατέχω.
 sum occupatus in apparando
 (ἐνν. b e l l u m ἡ c o p i a s) εῖ-
 μαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρα-
 σκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πο-
 λεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολε-
 μικὴν παρασκευήν. occupo saltūs,
 exītūs (αἵτ. πληθ.) κατέχω, κα-
 ταλαμβάνω τὴν αλεισώρειαν, τὰς
 ἔξόδους.
 octoginta, ὅγδοήκοντα.
ocūlus, i, ἀ., δφθαλμός.
odīum, ūi, οὐ., μῆσος. odium pa-
 ternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς
 κληρονομικὸν μῆσος.
of-fendo, ndi, nsum, 3. προσ-
 κρούω, (πειράζω).
offensio, ōnis, σύγκρουσις, δυσα-
 ρέσκεια, δυσαρέστησις.
officium, ūi, οὐ., 1) (προθυμία εἰς
 τὸ ἔξυπηρετεῖν), ἔξυπηρετικότης,
 καλωσύνη A 2,6. 2) ἔφεσις τοῦ
 ποιησαὶ τὸ καθῆκον, συναίσθησις ἢ
 ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, κα-
 θῆκον A 6,5.
o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παρα-
 λείπω (ἐν τῇ διηγήσει).
omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος,
 διλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2.
 14,3.
opēra, ae (ἐργασία, προσπάθεια).
 2) cuius operā (ἀφαιρ.) οὖ τῇ ἐν-
 εργείᾳ (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι)
 Hn 7,3. 3) δεᾶσις, ὑπηρεσία C 1,1.
operiō, rūi, rtum, 4. καλύπτω,
 σκεπάζω.

ορīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.

oppidum, i., οὐ., πόλις.

op-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ.
(γεμίζω).

oppīlētus, iδ. oppleo.

op-prīmo (ob καὶ prēmo), pressi,
pressum, 3 (καταπιέζω). 2) κα-
ταβάλλω, ἀφανίζω.

op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-
dēo), 1. πολιορκῶ.

ops (ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἐν
τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
ope) πληθ. opes (γεν. opum),
δύναμις, ἴσχυς Hn 10,2. 2) βοή-
θεια Hn 1,3. 3) χρηματικὰ μέσα,
περιουσία A 2,3,4.

optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus),
ἀξιστος, ἔξαιρετος, ἔξαισιος, ἐπι-
τηδιότατος, ἐπιδεξιώτατος.

oratīo, ūnis, λόγος, διμιλία (σύντο-
μος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς

C 3,3.

orātor, ūris, ἀ., δήτωρ.

orbis, is, ἀ., (κύκλος). 2) orbis
terrārum ἡ οἰκουμένη.

ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne
enumēro) ἐν (χρονολογικῇ) διά-
δοχῇ καταγεάφω.

ordo, ordīnis, ἀ., τάξις A 18,3. 2)
τάξις θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ
τάξις τῶν ἵππων, ἡ ἵππικὴ τάξις.

origīne, gīnis, (γένεσις). Πληθ. O-
rigīnes «Ἀρχαὶ» C 3,3. 3) γένος,
οἰκογένεια A 1,1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δέν-
δρον A 18,2.

orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ.
(ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orior
α+ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἀνευ τῆς α προ-
θέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans
quis a quōque (=et a quo) ortus
(ἐνν. e s s e t) quos honores
(cepisset) quibusque temporib-
us cepisset (honores) ἀναφέρων
τίς [ῆτο] (πᾶς δύναμάζετο) [καὶ]
ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχῆς
(τιμητικὰ ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ
κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέ-
λαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

oris, iδ. os.

ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἔξω-
πλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργί-
σκον), μεθ' ὅλης τῆς σκευῆς του.
Hn 3,4.

orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖσω, λαμ-
πρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
que obsēcro θερμῶς ἵκετεύω, (ἐ-
ξορίζω) iδ. obsecro.

ortus, iδ. orior.

ōs, ūris, οὐ., (στόμα). 2) (φωνητι-
κὸν δργανον), προφορά.

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
κνύω Hn 11,2. 2) δηλῶ Hn 12,5.

ostentatīo, ūnis, μεγαλαυχία, καυ-
χησις, ἐπίδειξις (ματαία).

otīum, ūi, οὐ., (ἀπραγμοσύνη). 2)
(ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη»
εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

paci, δοτ. τοῦ pax.
 paene, ἐπίφρ., σχεδόν.
 palam, ἐπίφρ., (φανερῶς), ἴδ. facio.
 par, paris, ὄμοιος, ὁ αὐτός, ὕσος.
 pari modo καθ' ὄμοιον τρόπον,
 δηλ. (χρονολογικῶς) C 3,4. par
 non sum ὕσος δὲν εἰμαι, (ἀριθμη-
 τικῶς εἰμαι κατώτερος). par prin-
 cipibus (δοτ.) ὄμοιος τοῖς μεγά-
 λοις (τ.ξ. ἐγράφεις νὰ τηρῇ τὴν
 ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
 σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).
 par... ac ὄμοιος... ἡ, ὄμοιος...
 καί, ὄμοιός τινι... ...in pari peri-
 culo sum εἰμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
 στάσει) ὄμοιού κι δύνου Hm 2,1.
 pārēo, rūi,—, 2. (φαίνομαι). 2)
 ὑπακούω, πείθομαι.
 pārō, 1. bellum παρασκευάζω πό-
 λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
 λεμον.
 pars, partis, μέρος, τμῆμα A 2,3.
 2) πλευρὰ Hn 12,3. 3) κόμμα A
 2,2 partes Sullānae (Cinnānae)
 ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
 Κίννα). partes optīmae τὸ ἀξι-
 στοκατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-
 κὸν) κόμμα, ἦτοι οἱ optimātes,
 (γεν.) -ium.
 parum, ἐπίφρ., δλίγον. non parum
 ὅχι μικρόν, ίκανῶς, ἀρκούντως.
 passus, Hn 13,3. A 2,4. 1d. patior.
 passus, ūs, ἀ., βῆμα (έωμ. βῆμα
 = 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρου. Ἐ-
 πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passūm decem = χιλιάδες
 βημάτων δέκα (= 10 έωμ. μίλια),
 δηλ. 14.800 μ., ἦτοι 15 περίπου
 χιλιόμετρα.
 patē-faciō, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
 facio ἀνεῳχθαὶ ποιῶ), ἀνοίγω.
 loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-
 τά, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὁ-
 δοποιῶ τὰ ἄβατα.
 patefēci, ἴδ. patefacio.
 patēo, tūi,—, 2. ἀναπέπτωμαι. ho-
 nores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
 ναπέπτωνται (εἰναι προσιτά), ἡ
 πρὸς τὰς τιμὰς ἄγονσα εἰναι ἐ-
 λευθέρα (ἀνοικτή).
 pater, tris, ἀ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς
 τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-
 κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).
 patres conscripti (=senatores)
 [ἴδ. conscriptus]. pater familias
 (familias εἰναι ἀρχαῖκὸς τύπος
 τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἀ.,
 ὁ οἰκεδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρέω.
 pātior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.
 ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15,1. 2) ἐ-
 πιτρέπω, (παῖς)δέχομαι Hn 13,
 3. A 2,4. 5.
 patria, ae, πατρίς.
 páucus, (πεβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν
 μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), δλίγοι
 (τὸν ἀριθμόν).
 páulum, ἐπίφρ., μικρόν, δλίγον. pau-
 lum modo δλίγον μόνον.
 pāx, pācis, (εἰςήνη). 2) σύναψις εἰςή-
 νης, συνομολόγησις εἰςήνης A 18,2.

pecunia, ae, χρήματα, περιουσία.
pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκα-
τάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς
ξηγαῖς.

pedisēquus, i, ἀ., (pes καὶ sequor)
ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
συναδέσυων τὸν κύριον ἐξερχόμε-
νον).

pello, pepūli, pulsum, 3. ὠθῶ,
ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
κρούω, νικῶ.

pendo, pependi, pensum, 3. (στα-
θμῶ, ζητίζω). 2) πληρώνω.

pepūli, id. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
α) τοπικῶς Hn 4,2. per lumbos
κατὰ τὰ ἴσχια. β) πρὸς δήλωσιν
τῆς αἰτίας: per senatum ἔνεκα
τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ
ἐπιτεφεούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ., πάνυ ἐξ ἵσου,
(πάνυ ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
νονικῶς.

per-ἀγο, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).

propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
τωθείσης (μετὰ τὴν ληξίν τῆς ὑ-
πατείας).

perceptus, id. habeo.

per-cīp̄io (per-cāp̄io), cēpi, cēp-
tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
4,3.

peregrinat̄io, ὅνις, ἀποδημία, δια-
τριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.

per-ēo, iī, itum, īre, ἀπόλυμαι,
ἀποθήκω.

per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.
perfunctus, id. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ.
(ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνάω)
μάχθους.

pericūlum, i, οὐ., κίδυνος.

peritūrus, id. pereo.

peritūs, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ ἡὰ δι-
έλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός),
ἐξαρτῶ τι ἀπό τινος (προσώπου),
perpetūo, ἐπιφρ., διηνεκῶς, ἀδια-
λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetūus, (διηνεκής), ὅλος C 1,3.
2) odium perpetuum μῆσος διαρ-
κές, ἀδιάλειπτον, ἀσβεστον Hm
4,3.

per-serībo, 3. γράφω, ἰστορῶ (λε-
πτὸ μερῶς, διεξοδικῶς,
ἀκριβῶς).

persecūtus, id. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκα-
ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γρα-
φῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν) περιγράφω, πρα-
γματεύομαι C 3,4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēram, iδ. persuadeo.

(pertaedet), pertaesum est, 2. ἀπέρσ. (κόφος ὑπάρχει). 2) negotii suscepti κόφος, ἀγδία, ἀνία (βαρεμὸς) ἔλαβε με τοῦ ἀναληφθέντος (ὑπὲρ ἐμοῦ) ἕργου, ἐγκαταλείπω ἔξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. καταπλήττω.

perterrītus, iδ. perterreo.

pertinaciā, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονή.

pertinēo (per-tēneo), tinūi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.

per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-věnio, 4. ἀφικνοῦμαι, pervenio ad desperationem περιέρχομαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-verto, 3. (ἀναστέψω). 2) perverto mores διαστρέψω, διαφθείρω τὰ ξθη.

petiērim=petiverim, iδ. peto.

pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (όρμῶ, πεβλ. πέτομαι), ἐπιφέρομαι 2) pe-

to ut παρακαλῶ νά... 3) Etruriam

διευθύνομαι εἰς Ἰ'. Hn 4,2. 4)

honores Θηρεύω τὰ ἀξιώματα sa-

lutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν

διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζη-

τοῦμαι.

piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ητοι: πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ στενοὺς συγγενεῖς.). 2) σεβασμός, εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπη A 17,1.

plebes, ēi, ὁ λαὸς (ώς τάξις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατριάτους καὶ τὴν σύγκλητον) iδ. tribunus-plerīque, pleraequē, plerāque, οἱ πολλοί, ἡ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ., ώς ἐπὶ τὸ πλειστον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ., μόλυβδος.

plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλειστος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus) πλείων, πλέον. plures (ἀξσ. armati μέγας ἀριθμὸς ὥπλισμάνων. 2) plus ὡς οὖσ. οὐδέτ. (μετὰ γεν.) plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ώς ἐπίρρ., πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni, δrum, καὶ ἐπίθετον Poenicus, (ιδὲ Πίνακα ίστορ. καὶ γεωγραφ.) ὀντὶ Punīcus = Karthaginiensis (πεβλ. poena [ποινή] — pūnio, moenia—mūnio).

poëta, ae, ἀ., ποιητής.

poëticē, ēs, (αἰτ.-en), (έλληνική καὶ ῥωμαϊκή) ποίησις.

poëticus, ποιητικός, ἀφορῶν (εἰς..).

pol-līcēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.

ὑπισχγοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή. pompa funēris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρεπῆς κηδεία (ἀκολουθία ταφῆς).

pōno, posūi, posūtum 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινὰ) ἀρχηγὸν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπέδευω. pono statuam ἰδέω, ἀνεγείω ἀδιάπαντα.

popūlus, i, ἀ., λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).

possessio, ōnis, κτῆσις (ἰδίᾳ κτῆσις ἀκινήτου), κτῆμα.

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.

possum, potūi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. h a b ē r e) haberent ὥστε νὰ ἐπιδεξιλεύσωσι πάσας τὰς τιμάς, ἃς ήδύναντο νὰ (ἐπιδεξιλεύσωσιν).

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ+αἰτ. 2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post πολλῷ (πολὺ) ὕστερον.

postēa, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα. posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ = postquam.

postērus, ὕστερος, ὕστερος. . postquam, σύνδ. μετὰ πρκμ. δριστ.

ώς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. δριστ. ὕστερον ἦ, ἔξ οὖ, ἀφ' οὖ. postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπεμφ.) Hn 12,3.

posuero, id. pono.

potens, ntis (δυνάμενος). 2) ὕ-

πεζθ. potentissimus μέγα δυνάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).

potentia, ae, ἴσχυς (προσωπικὴ ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἴσχυν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, πρτ. δριστ. τοῦ possū potestas, ἄτις, δύναμις, ἴσχυς A 4,1. 2) ἔξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2,3. 3) sum in potestate meā εἴμαι αὐτεξουσίος, δὲν ἔξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatē sui facere παρέχω λαβήν τοῦ ἔσωτοῦ μου πρός τινα, ἀφίνω τὸν ἔσωτόν μου ἐκτεθείμενον, ὥστε νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τινος (ως αἰχμάλωτος).

potiūs, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπεζθ. potissimum μάλιστα, κατὰ ποτίμησιν, κατὰ πεῖστον Hn 11,6. ἀκοιβῶς, κατ' ἔξοχήν A 3,3.

potuēro, id. possum.

potuisse, πρκμ. ἀπεμφ. τοῦ ὁ. possum.

praeēeo (prae καὶ habeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me εαdem diligentia (ἀφαιρ.) διεικένω ὅμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν : παρέχω ἐμαυτὸν ὅμοίας περίσκεψις).

praeceptum, i, οὐ., διδασκαλία. δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐτολή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γν..: κατὰ διαταγήν (τινος) Hn 11,4.

prae-cíprio (prae καὶ cíprio) προλαμβάνω. 2) ut διατάσσω... νά. praecipue, ἐπίρρ., ὅλως ἵδιαιτέρως,

- έξαιρέτως.
- prae-dīco, 3. προλέγω A 16,4.
- prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω A 13,7.
- praedīum, ῥι, οὐ., κτῆμα, γαιοκτησία.
- praeesse, ἵδ. praesum.
- praefectūra, ae, ἀξιώματα ἐν τῷ στρατῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάτου ἡ στρατηγοῦ εἰς ῥωμ. ἴππεῖς, διοίκησις, ὑπαρχία.
- praefectus, i, ἀ., ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.
- praefūi, ἵδ. praesum.
- praemīum, ῥι, οὐ., βραβεῖον, ἀνταμοιβὴ.
- praes, praedis, ἀ., (ἡ ὑπὲρ ἔργολήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγυήσις). 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
- prae-scrībo, 3. (προγράψω). 2) ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω, προδιαγράψω, διατάσσω.
- praesens, ntis, παρών ἵδ. praesum.
- praesidīum, ῥι, οὐ., (φρουρά, στρατός). 2) πληθ.= castra nautica.
- praestitisse, ἵδ. praesto.
- prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπεξβαίνω Hn 1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.
- prae-sum, fūi, esse (προτίσταμαι). 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ
- praesse coepit (praefuit ἤρξε). 3) potestati προτίσταμαι ἐξουσίας. διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξιώματα, praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλήν, ἐκτὸς Hn 3,4. A 14,3. 2) παρὰ + αἰτ. Hn 12,5. 3) κατ' ἔξαιρεσιν, ἐκτὸς A 1,3. 2,4.
- praeter-čā, ἐπίρρ., ἐκτὸς τούτων, πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
- praeter-čō, ῥι, ītum, īre, παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀξιώματον.
- praeterībo, ἵδ. praetereo.
- praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλήν.
- praeterquam quod ἐκτὸς ὄτι.
- praetor, ὅρις, ἀ., (πραίτωρ), στρατηγὸς (τὸ ὕπατον πολιτικὸν ἀξιώματα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).
- praetūra, ae, στρατηγία.
- prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.). δέησις, παράκλησις.
- prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς), πρόσκειμαι. 2) premor valetudine κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια) - pretīum, ῥι, οὐ., (τιμῆ). 2) ἀργύριον, κεχήματα.
- (prex), ἵδ. preces.
- prīdīē, ἐπίρρ., τῇ προτεραιά. pri. die Kal(endas) Aprīles τῇ προτεραιά τῶν καλαϊδῶν τοῦ Ἀπριλίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).
- prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχὰς.
- prīmum = primo, ὁ ἵδε.
- prīmus, πρῶτος.
- prīnceps, cīpis, ἀ., (ἄρχων), πρῶ-

τος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2,6. ἡγεμῶν A 20,5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεριμένος A 17,3.) πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολῖται), οἱ μεγάλοι Hn 9,3. A 3,1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοί ἀνδρες A 16,4. 19,2.

principatūs, ūs, ἀ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4. (κυρίως ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2,2.

prior, ἀ., καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristīnus, πρότερος.
prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.

priusquam, σύνδ., πρὸν ἦ, πρὸν. privātus, i, ἀ., ὁ ἴδιώτης (ἀνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἀ., ὁ πρόγονος, (ό προγόνος).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρός...

probabilis, e, (εὔλογος, πιθανός).
2) δόκιμος.

prōbō, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratō, ūnis, (ἐπιμέλεια). 2)
διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-eūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, iδ. prodo.

pro-do,dīdi,dītum, 3. (προσφέρω)
2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ιστορίᾳ, τοῖς ἐπιγνονομένοις). memoria pro-

dita est εἰδησις διεδόη.
pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo
(ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεᾶζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωὴν.

productus, iδ. prodūco.

proelium, ūi, οὐ., (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτικὴ μάχη), ναυμαχία.

prefectus, iδ. proficiscor.

professus, iδ. profiteor.

proficiscens (ἀντὶ prefectūrus = μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2,3. iδ. proficiscor.

proficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι. Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor(pro-fāteor), fessus sum, 2. ἀποθ. ὅμοιογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ. pro-fūgīo, 3. (προφεύγω). 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἀ., πρόοδος, προκοπή.

pro-hībēo (pro-hăbeo), būi, bītum, 2. ἀπείργω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

prolābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω δλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτηρίου : εἴμαι ἔτοιμος νὰ καταρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

- pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
- pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
1. propago, 1. διαδίδω, (μεταφεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ δέρια τοῦ βασιλείου.
 2. prapago, gῖnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον, (στέμμα οἰκογενειακόν),
- propatūlum, i, οὐ. (κυρ. μέρος ἐκτειθέμενον εἰς τὰ ὅμματα πάντων), προσαύλιον, αὐλή.
- propere, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.
- propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησιόχωρος.
- proprius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.
- pro-rōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestione προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (δέριζω) φάρμακα.
- propositum, i, οὐ. (τὸ προκείμενον), σκοπός.
- propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.) , ἔνεκα, διὰ + αἰτ.
- pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3.. (ἐξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη δρμῇ τῆς νήσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης δρμῆς ἐνέπεσεν (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.
- pre-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
- prosperītas, ātis, εὐτυχία A 19,3. prosperītas valetudīnis ἀκμὴ εὐφωστίας, καλὴ (ἄκρα) ὑγεία.
- pro-spīcio (pro-spēcio), spexi, spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μακράν, παρατηρῶ.
- pro-ut, ἐπίρρ., «καθ' ὅ», ὡς, καθάπερ.
- provīdēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
- provinciā, ae, ἐπαρχία.
- proxīmus, ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4.
- 2) προσεχῆς Hn 3,2.
- prudentiā, ae, εὑρυῖα, πρόνοια, περίσκεψίς, ψυχραιμία. 2) τέχνασμα Hn 11,7.
- publīco, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημένω τὴν περιουσίαν.
- publīcē, ἐπίρρ., (δημοσία). 2) ἐν δύναμι τῆς πολιτείας A 3,1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου. A 2,4. 3,1.
- publīcus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
- puer, ēri, ἀ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς», γκαρσὸν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5.
- puerīlis, e, παιδικός.
- pueritīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- puerīlus, i, ἀ., μικρὸν παιδίον.
- pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
- pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
- pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξίως.

pull̄lo, 1. (βλαστάνω] φ ο υ ν τ ἀ-
ν ω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων
καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδί-
δουμαι.

pulsus, iδ. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται νιᾶ ἡ
parte δι' ἣς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὁπουδήποτε.
quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo
ἔρωτῷ τινα, ζητῶ γὰρ μάθω παρά
τυνος.

quaesīvi, iδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιό-
τητος ἡ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ὅντις, ζήτημα.

quaestor, ὄρις, ἡ, ταμίας.

quam, ἐπίρρ., ἡ (μετὰ τὰ συγκριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam
possent λαμπρότερον ἡ ὅσον θὰ
ἡδύναντο A 1,3. 2) aliud acroā-
ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter=ἐ-
κτὸς) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα
ἐκτὸς τοῦ ἀναγνώστου). 3) μετὰ
ὑπερθετικῶν: quam plurimas...
serpentes ὡς πλείστους... δφεις,
ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους
Hn 10,4.

quandiu, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον)
Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ό)πό-
σον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ., εἰ καὶ. 2) ἀλλ'
ὄμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A
16,2. 20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἐάν.

quanto, ὅσῳ. tanto-quanto το-
σούτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ., οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.
quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἥλι-
κος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὁ, ἔνεκα, ὅθεν.
'Αλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κε-
χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā re=ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que, ἐγκλιτ. τε, καὶ. 2) ἀλλὰ Hm
1,2.

quemlibet, αἰτ., τοῦ quilibet, δὶδέ.
quēo, quīvi, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπριμφ.) δύναμι.
querimonía, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

qui, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἡ, ὁ Hm 1,5. Hn 3,4. 5,4.
7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.
2,5. 3,4. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3.
16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.
2) ἀντὶ συνδ. qui = et is ἡ sed
is ἡ is autem ἡ is enim ἡ is

igitur, cuius=huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut is ὁστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. β) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας: qui=cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 4,3. 12,2. A 6,4.
 quicquam, iδ. quisquam.
 quidem, ἐπίρρ., γε, τῇ ἀληθείᾳ,
 μάλιστα. 2) τοὐλάχιστον A 14,1.
 quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἡ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὁστισδήποτε, πᾶς τις, δι τυχών. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.
 quin, σύνδ.. ὅστις δέν, ὁστε δέν,
 ὅστις (ὁστε) νὰ μὴ... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1.
 quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.
 quinque, πέντε.
 quinquiens, πεντάκις.
 quintus, πέμπτος.
 quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A 17,1. 18,3.
 quisquam, quidquam (ἡ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ.cuiquam, τίς, τί.
 quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἔκαστος, πᾶς (τις). quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὁστισδήποτε. quīvī, iδ. queo.
 quo ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὄποιν μέρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγχριτικοῦ: quo magis Hn 10,2.
 quod, σύνδ.., ἔως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).
 quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi ἐὰν δὲ μὴ.
 quodam - mōdo ἐπίρρ., τρόπον τινά.
 quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).
 quodque, ἐπίρρ., ὁσαύτως, καί, εἴτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).
 quotannis, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quoet anni=ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος.
 quotienscumque, ἐπίρρ., ὁσάκις καὶ ὄποσάκις καὶ ὄποτεδήποτε.

R

ratio, σονις (λογαριασμός) 2). σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.
 ratus, iδ. reor.
 recēpi, iδ. recipio.
 re-cēp̄io (re καὶ cēp̄io), cēpi,

ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me ἐπανέρχομαι Hn 11,2. 3) ὑποκωφῶ Hn 11,4.

re-cūso (re καὶ causa = δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἡρηκόθη (δὲν ἥθελησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἔκεινην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ξ̄το νὰ μή... reddidi, iδ. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5.

3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4. red-ēo, ūi, ūtum, ūre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam

redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἥρισα).

redīi, iδ. redeo.

redītus, ūs, ἀ., (ἐπάνοδος). 2) πρόσοδος, ἕσοδον, εἰσόδημα.

re-fēro, rettūli, relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-fic̄io (re καὶ fāc̄io), fēci, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω

A 20,3.

regnum, i, οὐ., βασίλειον.

relicum, iδ. relinquo.

religiōse, ἐπίρρο., (μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς

περισκέψεως (σταθμήσεως), relinquo, līqui, lictum, 3. καταλείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, i-stoīῶ (=memoriae prodo [iδ. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.

relīqui, ūrum, ἀ., οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. relīqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil relīqui facio, iδ. facio .

relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. iδ. facio A 21,5.

remedīum, ūi, οὐ., φάρμακον, (γιατρικό).

re-mīgro, 1. ἐπανέρχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, iδ. removeo.

re-mōvō, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδῶν ποιοῦμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.

re-nōvō, 1. ἀνανεῶ.

re-or, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ.

νομίζω. ratus (μτχ. πρκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐνῷ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ iδέᾳ ὅτι.

repente, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσδοκήτως.

repentinus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος.

re-pērio, rep̄peri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὑρίσκω

C 3,2. causam bellandi εὑρίσκω

αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
repo, psi, ptum, 3. (έρπω). 2)
βαδίζω ἔρπων (ἀντίθετον εο).
re-pōno, 3. καταθέτω (ώς περίσ-
σευμα).

reppēri, iδ. reperio.

re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
χω, (σταματῶ τι).

requiō (re-quaero), quisīvi, qui-
sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
ρὶ τινος πράγματος).

rēs, rēi, I. πρᾶγμα. in omnibus re-
bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
παντὶ. Συγνάκις πρὸς περιγραφὴν
προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις
Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορική, μέσον
C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις
(έργολαβία) A 6,5. 5) πληθ. res
τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10,4.

res familiaris, iδ. familiaris. 6)
τὰ δέριστα (πράγματα) A 13,1. iδ.
utor. 7) res domesticae οἰκιακαὶ
ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
τηθέν, ὑπόθεσις δ' ἦν παρακαλεῖ-
ται τις. II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6.
C 3,4. A 18,2. 17,4. Κυρίως πολε-
μικὰ ἔργα C 3,3 res gestae πρά-
ξεις, συμβάντα, κατοχθόματα, res
maximae κυριαρχικὴ ἔξουσία, ύ-
ψιστη δύναμις. III. res Graecae,
res Italicae Ἑλληνική, ῥωμαϊκὴ
ἢ τῶν Ἰταλικῶν πόλεων ἴστορία.
res-publīca (γεν. δοτ. rei publi-
cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολι-
τεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A
3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
2) ἡ πολιτική, ὁ πολιτικὸς βίος A
6,1. iδ. vensor.

res-seisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
πληροφοροῦμαι, μανθάνω.

re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
λάττω) ἐμαυτὸν (ἐν ζωῇ).

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀθί-
σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...
re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
tur εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀ-
ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
τησιν.

responsum, i, oὐ., ἀπόκρισις, ἀ-
πάντησις.

restīti, iδ. resistō.

re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
(κεφδίζω ἐκ νέου).

re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
ἔω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
sit... neque sibi diutius vi-
tam esse retinendam ἐνόησεν
(ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
ἄφειτεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
τὸν βίον ἔσυντῷ νὰ παρατείνῃ.
3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.
rettūli, iδ. refero.

revertor, reversus sum καὶ (re-
verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-

στρέψω.

revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (α' ὅππιον) revocatus τὴν πατρίδα ίνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἀ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὕπατον ἀξιώμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφέται (καρχηδόνιστι schofet).

rīsus, ūs, ἀ., γέλως, καγχασμός.

robustus (δρύινος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἐβλεπεν ὅτι ἦτο) ὅχι τόσον ισχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogatū, (ἀφ. τοῦ rogātūs αἴτησις) μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινὸς) rogo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἐρωτῶ» = παρακαλῶ) Hn 7,3. παθ. quidquid rogabatur ὅτι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15,1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rustīcus, ἀγροτικός.

S

sacrificō, 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.

sāl, sālis, ἀ., (ἄλας). 1) καλαισθησία (γοῦστο), κομψότης.

saltus, ūs, ἀ., ὅρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενὸν πέρασμα), πέρασμα,

στεναὶ διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία, 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A A 21,6.

salutāris, e, σωτήριος.

sancio, nxi, netum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθηἱερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.

sanctus, ἵερος, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientia, ae, φρόνησις, σύνεσις. sarmētum, i, οὐ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων, δέσμη, φρύγανα.

satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὖσ. 1) ἐξαρκῶν, ίκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ είναι ίκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρωφ. = ἀρκοῦμαι (εῖμαι εὐχαριστημένος) νά...

satis-faciō, 3. (ίκανὸν ποιῶ τινα).

2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρωφ. = πείθω τινὰ ὅτι..., διδω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν ὅτι...

sācūs, τετρωμένος, τραυματισθείς.

scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.

scilicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re]licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.

scio, scīvi καὶ scīi, scītum, 4. γίγνώσκω, γνωρίζω.

scribo, psi, ptum, 3. γράφω. aliquid de pace scriptum est περὶ

τῆς εἰρήνης ἐγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρων εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo alicui ἢ ad aliquem γράφω τυνί, ἢ πρός τινα.
scriptum, id. scribo καὶ relinquō.
sē ἢ sēsē, ἔαυτόν, ἔαυτήν, ἔαυτούς, ἔαυτὰς κ.λ.π.

secum = cum se, μεθ' ἔαυτοῦ, μεθ' ἔαυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἐπομαι), δεύτερος. 2) εὑνους. secunda fortuna ἀγαθῇ τύχῃ, ὑπὸ εὐτυχεῖς συνθήκας, εὐτυχῶς.

secūtus, id. sequor.

sed, σύνδ., ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.
se—grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλείω.

se-iungo (περόφ. sejungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, δρίζω.
semel, ἐπίρρ., ἀριθμ., ἀπαξ (μιά φορά).

semper, ἐπίρρ., δεί, πάντοτε.

senātus, ūs, ἀ., σύγκλητος. 2) ἡ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn 7,6. senatus populusque Romanus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἡ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἔξουσία τῆς Πόλης

senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is), γέρων, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι

C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior γέρων πως C 3,2.
sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1. sēni, sēnae, sēna, ἀνὰ ἕξ, ἕξ A 2,6. sensi, id. sentio.

sententia, ae, γνώμη. 2) ex sententiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχήν, ἐπιτυχῶς).

sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.

separātim, ἐπίρρ., idīa (χωριστά). sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.

septem, ἑπτά.

septuagesimus, ἐβδομηκοστός.

septuaginta, ἐβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, id. sepelio.

sēque (se καὶ -que = et se) Hn 11,7.

sēquor, secūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεκστρατεύω μετά τινος. aliquem in provinciam (ώς βοηθός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.

sermo, ūnis, ἀ., (διηλία, λόγος).

2) γλῶσσα. Graeco sermone ἐλληνικῷ λόγῳ, ἐλληνιστή.

serpens, ntis (ἐνν. bestia), ὄφις, (γεν. πληθ. serpentium).

servīo, ūvi, ūtum, 4. (εἷμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν

τὴν προσοχὴν μου εἰς..., ἐργάζομαι ήπερ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι δόλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὅπερ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, id. servio.

serviūlus, i, ἀ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertiūs, ii, ἀ., (ἐκ τοῦ semi[= semi-as ἡμιασσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμιασσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ = τρίτον ἡμιασσάριον, πέντε ἡμιασσάρια, τ. ἔτ. τρία ἡμίσεος δέοντα = 21) 2 ἀσσάρια). Σηστέρτιος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertiūm, ii, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertiūs ἀντὶ centēna milia sestertiūm (= sestertiōrum) μετὰ ἀριθμ., πολλαπλασιαστικοῦ ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέρτιοι, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sester-tio centiens = (ἀφοῦ sestertiūm = 10.000.000 σηστέρτιοι) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertio vi-ciens = περίπου 500.000 δρχ. Ιδὲ in.

setiūs (καὶ secūs συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ δσον πρέπει), ἐπίρρ., ἥττον. neque eo setius οὐδὲν ἥττον ὅμως. sveērē, ἐπίρρ., αὐστηρῶς.

severītas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἕξήκοντα.

si, σύνδ., εἰ, ἐάν. ἀν.

sīc, ἐπίρρ., οὔτως, οὕτως ἔχόντων τῶν πραγμάτων, ὥδε. 2) οὔτω, τόσον A 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὅρῳ... A 6,4.

signifīco, 1. δηλῶ.

signum, i, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης. silva, ae, (ὑλη, δάσος). 2) ἀηπος σύνδεσμος, (πάρκο).

similitūdo, dīnis, όμοιότης.

simul, ἐπίρρ., δύο[Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.]

simūlo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, [καμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμονοίας, δικρόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις,

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἀνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἔξαιρετος, διαφέρων πάντων.

singūli, ae, a, ἔκαστος, in singulos menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἔκαστω, κατὰ κεφαλήν.

socer, ēri, ἀ., πενθερός.

sociētas, ātis, (χοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solītus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-αποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.

solītus, id. soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [= totus]

καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
solum, ἐπίρρ., μόνον.
solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν
νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
(ἀνοίγω) τὴν ἐπιστολὴν.
soror, ὅρις, ἀδελφή.

sors, sortis, κλῆρος C 2,1. non
pro sortis necessitudine οὐχὶ^ν
συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν),
τὸν ὄποιον ὁ κλῆρος εἶχεν ὥρισει
(μεταξὺ τῶν).

sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.

specimen, mīnis, οὐ., (δεῖγμα).
2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.

sperārat =speravērat, id. spero.
spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes,), ἐλπίζω.
spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἴδιοτελεῖς
σκοποί A 6,5.

splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.

splendīdus, λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
ζῶν, ἀξιοπρεπῆ παράστασιν ἔχων.
sponsalīa, ūtum, οὐ., πληθ. μνηστεία,
ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβώνες.

statim, ἐπίρρ., εὐθύς.

statūa, ae, ἀνδριάς.

statūo, ūtum, 3. (ἴστημι). 2)
ἀποφασίζω.

stipendīum, ūt, οὐ., (φόρος) ἐκ τοῦ
stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
ρανος] καὶ pendo]=πίνω, πληρώ-
νω]. 3) (ἥμερήσιος) στρατ. μισθός.

stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώ-
τη γενεαλογικὴ καταγωγή, γέ-
νος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἔστηκα. pa-
ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὄμοίου) κοινω-
νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
stat+ἀπρομφ.=ἔχω στερρὰν ἀπό-
φασιν νά... (εἴμαι ἀποφασισμένος).
studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2)
προθυμοποιούματι, ἐπιθυμῶ, προσ-
παθῶ (κοιτάζω νά...).

studīosus, (ἐπιμελής). 2) studiō-
sus litterārum σπουδάζων περὶ^ν
τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά-
των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.

studīum, ūt, οὐ., σπουδὴ, ζῆλος A
1,4. 2) studia principum αἱ τά-
σεις (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ^ν
ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3)
(πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως
διαρκής πρός τι ἐνασχόλησις τοῦ
νοῦ. studia litterārum ἡ περὶ^ν
τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
σπουδὴ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
(ἀτόμου τινὸς) A 2,2.

stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
suavītas, ātis (ἡδύτης). 2) sua-
vitas oris atque vocis χάρις
γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
ριτος λεκτικὸν καὶ τόνος φωνῆς
εὐχάριστος) πρβλ. τὸ γαλλ. dic-
tion.

sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ+αἰτ.
subēgi, id. subigo.

sub-īgo (sub καὶ ūgo), ēgi, ac-
tum, 3. ὑποτάσσω.

subītō, ἐπίρρ., αἴφνης, ἀπροσδοκήτως

sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scrībo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγόρου, «κλητήρο ἐπιγράφομαι». sub-texo, xui, xtum, 3. (συνυφάνω). 2) παρενείρω, παρεμβάλλω.

sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος. sub-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι) 2) alicui διαδέχομαι (τινα) ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

suc-cumbo, cubui, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω, succumbente patria = si succumbēret patria ἐὰν ἦταν πατρὸς ἥθελεν ἐνδώσει (ἥθελεν ὑποκύψει).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπικατασταθείς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.

sui, sibi, se ἢ sese, ἔκυτοῦ, ἔκυτῆς, ἔκυτῶν κλπ.

sum, lui, esse, εῖμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλώμαι τινι). sum alicui iucundissimus (εῖμαι τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εῖμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει] ὅμοίου κινδύνου), ὅμοίως κινδυνεύω. numerus erat

viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἶμαι ἐν αντίσταλός) τινος. sum in amicitia cum aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρός τινα. sum eādem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διατέσσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διατέσσεις. sunt in suā potestate εἶναι ἐν τῇ ἔκυτῷ ἔξουσίᾳ (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est εἶναι (ἰδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμεμελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησιμένει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...

summa -ae, (τὸ ὅλον). 2. summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1.3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3. summus καὶ supremus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὕπατος. summas (amphoras) op̄erit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἀνωμέρος) τῶν ἀμφορέων.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsi, iδ. sumo.

sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδάπανος, πολυέξοδος, σπάταλος A 13, 5. πολυδάπανος, πολυτελής A 14,3.

sumptus, ὅς, ἀ., διπάνη, ἔξοδος. 2) διπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευὰς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλακλπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἴδ. supersum.

superior, ἀ. καὶ θ., ὁς οὐ. (γεν. iōris συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθόν C 1,4. Hn 4,4. 2) ἵσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hm 1,2. Hn 1,2.

supēro, 1. (εἴμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω, classe «ναυσικρατῶ», ναυμαχίᾳ νικῶ Hn 11,7. 4) superor ὑπερτεροῦμαι, εἴμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, st̄tis, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς αρίστεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ., ἀνωτέρω.

supremus=summus.

sus-cīp̄io (sub[su(b)s] καὶ cāp̄io), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ

(ἀπεδύομαι εἰς) πόλεμον. suspic̄io, ὅνις, ὑποψία.

sus-t̄neo (sub]=su(b)s] καὶ tēneō), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων.

sustūli, ἴδ. tollo.

suus, ἔαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἴδια αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἴδιῷ αὐτοῦ ὄνόματι κατηγορεῖν (εἴμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ., sui, ὅρυμ ἀ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellarīus, ᾧ, ἀ., κήρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας

A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολύ. tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ώσπερ, ώσει).

2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2. (μὲν ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσούτῳ, τοσοῦτον. tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολύς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνήρ.

- tectum, i, οὐ., (*στέγη*). 2) οἶκος, οἶκημα.
- temerē, ἐπίρρ., (*τυχόντως, ἀλογίστως*), nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εύκόλως... A 20,2. (ἰδ. *intercedo*).
- templum, i, οὐ., ναός.
- temporibus, iδ. tempus.
- tempus, ὄρις, οὐ., χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A 28,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πλῆθ. οἱ καλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22,2.
- tenēo, νῦν, ntum, 2. (*κρατῶ*). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὅς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ιεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἴμαι δὲ πρώτος ἥρητωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἔμμένω, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 1,2.
- tenesmos (ἀντὶ tenesmus), i ἀ., κωλυκή νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τεινεσμός».
- tento, 1. (*ψηλαφῶ*). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. terrena milia ἐνν. (sestertium) = 3.000 σηστέρτιοι.
- terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.
- terror, ὄρις, ἀ., τρόμος.
- tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην φοράν).
- tertius, τρίτος
- testamentum, i, οὐ., διαθήκη.
- testimonium, ᾧ, οὐ., τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἀ., μάρτυς.
- timor, ὄρις, ἀ., φόβος.
- tollo, sustuli, sublātum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.
- totus (γεν. totius, δοτ. totī), ὅλος, δόλος, διάκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.
- trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἰπεν δὲ) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιοπρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διμασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.
- trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω traduxi, iδ. traduco.
- traiēci, iδ. traicio.
- trā-ic̄io (πρόφερε traiic̄io), iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, atis, ψυχική γαλήνη, ψυχική ἡρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) καθησύχασαν (ἡρέμησαν, κατηγυνάσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-*eo*, *īre*, διαβαίνω, διαπερῶ.
 trans*īi*, ἵδ. transeo.
 transītus, ūs, ἀ., δίοδος.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 tribūnus, i, ἀ., (φύλαρχος). tri-
 bunus militum χιλιάρχος. Ἐκά-
 στη λεγεών εἶχεν 6 ἐκ περιτρο-
 πῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tri-
 bunus plebēi (γεν. τοῦ plebes)
 δήμαρχος.
 tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2)
 litteris (δοτ.) nonnihil temporis
 ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτωνχρό-
 νον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου).
 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4)
 cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tri-
 buor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον
 ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀ-
 ποδοθῇ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προ-
 ᾧρχετο ἐκ... A 6,5.
 tridūum, i, οὐ., τριήμερον.
 trienniūm, ūi, οὐ., τριετία.
 triginta, τριάκοντα.
 tritīcum, i, οὐ., σῖτος.
 triumphus, i, ἀ., θρίαμβος. Ὁ θρί-
 αμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν
 τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφί-
 ζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπι-
 στρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ
 στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
 λεγεώνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς
 τὴν Ἀράβην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν
 ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.
 tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2.
 ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
 valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν

μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).
 tuli, ἵδ. fero.
 tum, ἐπίφρ., τότε tum quoque καὶ
 τότε (ἀκόμη).
 tumultus, ūs, ἀ., (ταραχή). 2) (αἱ-
 φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίφρ., ὅπου, ἔνθα Hm 1,2.
 Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον.,
 ώς, εὐθὺς ὡς Hn 8,2. 11,2.
 ullus, (γεν. ullīus, δοτ. ullī), (προ-
 τηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδείς.
 ultīmus (ὑπερθ. τοῦ ἀκρήστου
 ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος
 | A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον
 ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.
 umquam, (προηγουμένης ἀρνήσεως)
 ποτέ, οὐδέποτε.
 undē, ἐπίφρ., ὅθεν, ὅπόθεν.
 undīque, ἐπίφρ., πανταχόθεν.
 universus (ἐκ τοῦ unus+μτχ.
 versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ.
 πάντες, σύμπαντες.
 unus (γεν. unīus, δοτ. unī), εἷς
 Hn 12,1. 2) εἰς, μόνος Hn 1,2
 (ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἰς,
 ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εῖς καὶ ὁ αὐτὸς
 Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἀλλον.
 urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ἄράβης).
 urbs, urbīs, πόλις. 2)=Póμη Hn
 5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἄστυ
 =Αθῆναι. Πόλις = Κων) νούπο-
 λις. Πόντος = Εὔξεινος πόντος).
 usque, ἐπίφρ., (διηγεῶς). 2) μετ'

χλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usūra, ae, (χρῆσις).2) (ώφελεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλίου) πόνος. usūs, ūs, ἄ., χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usus benivoltentiaque (ἰδ. benevolentia) A 20,5. 3) ūsū (ἀφαιρ.) vénit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἦ (ἐὰν τὸ usū ληφθῇ ὡς δοτ. πτώσεως=usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ=fieri solet (εἴωθε γίγνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουσι) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16,4. usus (sum), iδ. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὥσπερ. 1) ἐν παρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1,1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἄχθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὅμοιως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς ὡς (συνήθ. μετὰ πρκμ. ὁριστ.) Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.—II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας κλπ. ἢ προηγγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hm 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2.4.3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2.21,3. 5. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrīus).

uterque, utrāque, utrumque (έν. γεν. utriusque, δοτ. utrīque) ἐκάτερος, ἀμφότεροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἐκαστον). Πληθ. utrīque (ὅταν ἐκατέρωθεν εὑρίσκωνται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utōr.

utilītas, ātis, χρησιμότης, ωφέλεια. ūtor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ.

χρῶμα;. aliquo doctōre χρῶμα; τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ώς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἔξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρᾳ ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τησῶ A 14,2.

utpōte. (ώς δυνατὸν [ἐστιν]). 2) ἀτε+μετοχῆ.

utrīus, iδ. uter.

utrobīque, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτον. μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο) — ἢ.

V

valens, ntis, (ρώμαλέος). 2) ισχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vālēo, lūi—, 2. (ύγιαίνω). 2) εἴμαι δυνατός, ισχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιφροήν) A 5,3. valetūdo, dīnis, κατάστασις ὑγείας, (εὐφωστία), ὑγεία A 2,1. 5. 2) νόσος τῶν (δρθαλμῶν), δρθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ., (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

varius, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ., (ἀρχαιότ. vasum, θένν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν βικλίσ. vasa, στρομ, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἀ., μάντις, προφήτης. -ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἢ, A 18,6.

vectigal, ālis, οὐ., πρόσοδος, nova vestigalia νέαι πρόσοδοι Hn 7,5. vehor, vectus sum, 3. δχοῦμαι. 2) in nave δχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω. vēl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ἢ. vel—vel ἢ—ἢ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo. vellemne (εἴναι δύο λέξεις : vellem πρτψ. ὦτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὐ., ίστίον (τῶν πλοίων). velut, ἐπίρρ., ώς, ὥσπερ, καθάπερ. venenātus, δηλητηριώδης, ίοβόλος. venēnum, i, οὐ., δηλητήριον, ίός. venīo, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἐχθρικῶς). 3) venit usu, ίδ. usus. venter, tris, ἀ., γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία). ventus, i, ἀ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός. verbum, i, οὐ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verēo, veritus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μῆ, δὲν θέλω νά... Hn 2,1. 3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαι τινα A 15,1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρίβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάκνειον.

versūram facere νέον δάκνειον

δικνείζομαι *i.d.* καὶ facio.
versus, ūs, ἀ., (*αὐλαξ*). 2) στίχος,
ποίησις.

verto, rti, rsum, 3. στρέφω, ver-
to puppes ἀνακρούω πρύμναν,
στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
ρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέ-
πομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθῆς. si verum est ut,
ἐὰν ἀληθὲς εἶναι δτι..., ἐὰν ἀλη-
θεύῃ δτι..., ἐὰν εἶναι γεγονός δτι..
veto, tui, tūtum, 1. (*κωλύω*). 2)
vetor + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά...,
ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...

vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
τία, πολυκαιρία, πολυχρονίτης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.

via, ae, ὁδός.

vicesimus, εἰκοστός.

viciens, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.

vicissem, *i.d.* vinco.

victus, *i.d.* vinco.

vidéo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω,
παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,
5. 2) μετ' ἀρνήσεως=δὲν γνωρίζω
Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. vi-
detur potuisse φαίνεται δτι η-
θελε δυνηθῆ, φαίνεται δτι θὰ η-
δύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι,
(περνῶ γιὰ...) Hm 1,2. 2,5.
C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἔξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις.

vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἀ., ἀνήρ. 2) πληθ. στρα-
τιώται, ἀνδρες.

virgo, gīnis, παρθένος, virgo fi-
lia νεαρὰ παρθένος.

virtus, ūtis (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ'
ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ
εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ
σῶμα αὐτοῦ). 2) virtus bel-
licia ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hm
1,4. Hn 1,1. 3) δραστηριότης,
ἰκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετή, χα-
ρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,5.—
Πληθ. 1) οἱ ἑκάστοτε γενναῖαι
πρᾶξεις, τὰ ἡρωικὰ ἔργα, τὸ ἔν-
δοξὸν παρελθὸν Hn 12,5. 2) ἀτο-
μικὴ ἀξία C 2,4.

vis, ait. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires
virūm, virībus, κλπ. (βία). 2)
όρμη Hn 11,4. 3) φορά, σφοδρό-
της A 21,3. 4) ἔφοδος, προσβολὴ
Hn 3,2.

visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (*i.d.*
videor).

visus, ūs, ἀ., θέαμα.

vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τὴ)
βίος, ζωὴ.

vītium, īi, οὐ., (κακία). 2) σφάλ-
μα, λάθος, ἀμάρτημα.

vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.

vīvo, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo
afluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέ-
στερον (εὑμαρέστερον, ἐν ἀφθο-
νοις). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ
τινος. σχετίζομαι πρός τινα.

vīvus, ζωός, ζωντανός. 2) =vi-
vens. Hannibale vivo = Hanni-
bale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος.
ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἴναι πιστευτόν, ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἡθελέ τις πιστεύει.

vixi, ἴδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ρίζ. Φελ.—ὅθεν ἔλθομαι),

vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmen, mīnis, οὐ., (έλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ώς τμῆμα ὅλου) A 16,3.

voluntas, ἄτις, (βούλησις), «προαιρέσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος τῆς φωνῆς.

vulgar, i, οὐ., (ὄχλος). 2) πλῆθος τὸ κοινόν, (ό κόσμος) ἴδ. edo.

vultus, ūs, ἀ., (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εἰσαγωγὴ	Σελ.	5
2. Κείμενον	»	9 - 26
α) Hamilcar	»	9 - 10
β) Hannibal	»	11 - 17
γ) Cato	»	18 - 19
δ) Atticus	»	19 - 26
3. Ἐρμηνευτικὰ σημειώσεις	»	27 - 60
α) Ἀμίλκας	»	27 - 30
β) Ἀννίβας	»	30 - 42
γ) Κάτων	»	42 - 45
δ) Ἀττικὸς	»	46 - 59
4. Πίναξ ἱστορικὸς καὶ γεωγραφικὸς	»	61 - 70
5. Λεξιλόγιον	»	71-134

* Επιμελητής ἐκδόσεως ΣΤ. ΚΟΡΑΚΙΤΗΣ ('Απ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 1144/17-4-62)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

’Αντίτυπον, στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου, θεωρεῖται ακλεψίτυπον. ‘Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἅρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15)21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΒ', 1962 (VII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 15.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1092/18-4-62
‘Εκτύπωσις και βιβλιοδεσία : Α. ΦΙΛΟΠΟΥΓΛΟΥ - Κ. ΛΔΕΞΙΑ - Εύζηνου 9

024000018137

